

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Školka předehrou života

Platnost aktualizace dokumentu: od 3. 1. 2023 – do 3. 1. 2024

Číslo jednací:

Datum projednání v pedagogické radě: 3. 1. 2023

Ředitelka školy: Mgr. Ivona Petrusová

Razítko školy:

1. Identifikační údaje o škole

název školy:	Základní škola a mateřská škola Hlučín-Bobrovníky, příspěvková organizace
Jméno ředitelky školy:	Mgr. Ivona Petrusová IZO: 600 142 604, IČO: 750 27 143
Adresa základní školy:	Lesní 14/174 748 01 Hlučín-Bobrovníky
Telefon základní školy:	597 603 491, 492, 493
Razítko školy:	
Podpis ředitelky školy:	
Druh školy:	Základní škola s 1. - 5. ročníkem, školní družinou a výdejnou stravou, součástí školy je od 1.1.2003 Mateřská škola s výdejnou stravou, provozovatelem a zřizovatelem je Městský úřad Hlučín
Adresa mateřské školy:	Mateřská škola, odloučené pracoviště Požárnická 274/42 748 01 Hlučín-Bobrovníky
Telefon mateřské školy:	597 603 494, 495
Zástupce ředitele pro PV	Markovičová Yvona
Učitelka	Magerová Veronika
Učitelka	Bc. Macková Anna
Učitelka	Eliška Sufnerová
Zpracovatelky ŠVP PV:	Bc. Boháčová Gabriela Markovičová Yvona, Pytlíková Martina
Název ŠVP PV:	Školka předehrou života
ŠVP PV byl zpracován dle:	RVP PV Č.J. 405/2004-22
ŠVP PV je platný od 1. 9 .2018 Aktualizace: 3. 1. 2023	

Při utváření koncepce naší mateřské školy vycházíme z potřeb dítěte (uvedeny v příloze) a z těchto citátů:

„Vše co potřebuji znát k životu, jsem se naučil v mateřské škole.“

(Robert Fulghum)

„Pravý účel není v podstatě nic jiného, než aby byla škola dílnou lidskosti a předehrou života, aby zde probíhalo vše, co člověka činí člověkem.“

(J. A. Komenský)

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola sídlí v samostatné dvoupatrové budově v blízkosti přírody u lesa v obci Hlučín-Bobrovníky s dostatečně prostornou zahradou se vzrostlými stromy (břízy, borovice, smrk, keře ořechy atd.), průlezkami, altánem a velkým pískovištěm v polostínu. Budova je stará zhruba 30 let, ale je v dobrém udržovaném stavu. Stálý pedagogický tým je vytvořen zástupkyní Yvonou Markovičovou, učitelkou Veronikou Magerovou, učitelkou Annou Mackovou a učitelkou Eliškou Sufnerovou.

Výdej stravy zajišťuje Martina Krettková a o čistotu prostředí se stará Alena Sukačová.

Provozní doba je od 6:30 do 16:30 hodin. MŠ je vedena jako dvoutřídní s celodenním provozem. Od 1. 9. 2011 je navýšená kapacita z 50 dětí na 56 dětí, čili 28 dětí na jednu třídu.

První třída je určena pro mladší děti ve věku 3-4 roky a druhá třída je určena pro děti starší ve věku 5-6 let (popř. pro děti s OŠD).

Mateřská škola spolupracuje s rodiči a organizuje s rodiči různé společenské akce, jako jsou Sportovní den, Drakiáda, Mikulášská nadílka, Vánoční dílna, Maškarní karneval, oslavy Svátku matek, Dětský den, Rozloučení se školáky apod.

V mateřské škole máme odpolední kroužky vedené kvalifikovanými lektory. Angličtinu pod vedením p. uč. Hajdové a Atletiku ve spolupráci s trenéry ZŠ Hošťálkovice.

2.1. charakteristika budovy

V přízemí budovy se nachází dvě jídelny – jedna pro základní školu, druhá pro mateřskou školu, místnosti pro přípravu a výdej dovážené stravy, společná šatna pro děti mateřské školy, toalety pro děti, a jedna toaleta pro dospělé a schodiště.

V prvním patře se nachází I. třída Sluníček pro mladší děti, toaleta pro učitelku, toalety a umývárna pro děti, místnost s lehátky a peřinami pro děti, ředitelna, archiv MŠ a ZŠ a kumbál.

V druhém patře se nachází II. třída Berušek pro starší děti se stejným rozložením místností, kuchyňka pro učitelky, toaleta pro učitelku, toalety a umývárna pro děti, místnost s lehátky a peřinami pro děti, místnost s úložným prostorem (na dekorace, hygienické a čistící potřeby a prostor k sušení prádla), malá prádelna.

2.2. charakteristika okolí (lokality) školy

Obec Hlučín-Bobrovníky, kde MŠ sídlí, je vesnického charakteru s vlastní hasičskou stanicí, základní školou pro 1. až 5. třídu, obchodem a pobočkou české pošty. Rozprostírá se na kopci, kde sídlí televizní vysílač pro Moravskoslezský kraj. Počasí i okolní zalesněné kopce se zde blíží horským oblastem.

2.3. historie obce

V dávném středověku se při řece Opavě dařilo chovu bobrů. Zeměpanští bobrovníci chovali bobry také na umělých stavech a v katastru obce si postavili osadu, která odtud dostala svůj název.

Při dělení Opavska mezi syny vévody Mikuláše II. v.r. 1377 Bobrovník náležel vlastníků hradu Landek, byl ale při ničivém tažení černé roty Matyáše Korbona v srpnu 1474 dobyt a zcela zničen. Sídlem landeckého panství se stal Hlučín a k němu příslušely i Bobrovníky.

Při sepisování karolínského katastru za Františka Řehoře hraběte Dianini, majitele Hlučínského panství, měly Bobrovníky 10 poddaných, z toho 7 sedláků a 3 zahradníky, stejně jako v.r. 1783. Podstatnou správní změnou prošly Bobrovníky v r. 1832, kdy se staly součástí hošťálkovického panství. Hošťálkovice až do r. 1809 byly součástí panství hlučínského a teprve potom se staly

samostatným statkem. K tomuto statku vlastník Antonín Josef Romisch v r. 1842 přikoupil Bobrovníky spolu s Lhotkou, Ludgeřovicemi, Markvartovicemi, Petřkovicemi od hlučínského panství. Dalšími vlastníky Bobrovníků a uvedeného statku se v r. 1847 stali Rothschildové. V r. 1843 měly Bobrovníky svobodnou rychtu a 38 domů, v nichž bydlilo 205 obyvatel. Hošťálkovická vrchnost měla v Bobrovníkách panský dvůr. Škola v obci vznikla v r. 1841, školní budovu získala v r. 1880. Po připojení k ČSR měly Bobrovníky rozlohu 161 ha, 552 obyvatel, 71 domů, hájovnu, dvůr náležející k hošťálkovickému statku, celnici, restauraci, obchod a provozovatel zde činnost český hospodářský spolek. Oddělenými částmi obce byly samostatné skupiny chalup zvané Malánky a Staré dominium.

Katastr Bobrovníků má nejvyšší nadmořskou výšku z celého Hlučínska – 321m, a to rozhodlo o stavbě televizního vysílače, z něhož 31. 12. 1955 začalo vysílat ostravské studio jako druhé v republice. Dne 1. 7. 1975 byly Bobrovníky připojeny k Hlučínu a staly se jeho městskou částí.

2.4. historie školy

Mateřská škola byla postavena občany v Akci Z. Slavnostní otevření bylo 21.8.1977. Před tímto otevřením nové budovy MŠ, byla MŠ ve staré budově Ingstatu, bývalé ubytovně zaměstnanců. Budova má suterén a dvě podlaží. V suterénu, ve kterém proběhla rekonstrukce v roce 2005-2006, vznikly nové jídelny, a to jak pro ZŠ, tak pro MŠ. Rovněž se zde nacházejí nové (od roku 2009) šatny pro děti z MŠ. Velkým schodištěm se dostaneme do obou poschodí, kde se nacházejí dvě stejné třídy. Obě mají velkou hernu, rozdělenou na část se stoly a velký volný prostor pro hry, ale také spaní. V prostoru se rozkládají lehátka, která jsou uložena v regálech. Z bývalých malých kuchyněk jsou nyní místnosti pro pomůcky. Z každé herny se dostaneme do velké umývárny a dětská WC. V obou patrech jsou zrušeny bývalé šatny pro děti a místnosti tak slouží pro potřeby dětí. V prvním poschodí se nachází ředitelna. Zařízení herny v prvním poschodí je nové. Tvoří je otevřené regály s volně přístupnými policemi s hračkami a pomůckami. Je zde kadeřnictví, pokojíček, kuchyňka. Také velká molitanová stavebnice, klavír. Druhé poschodí herny je také zařízeno novým nábytkem od roku 2009, obdobně jako v prvním poschodí. Každá třída má na třídě TV plazmu, videopřehrávač. Celá MŠ je vyzdobena pracemi dětí a často se obměňuje podle ročního období. Mateřskou školu obklopuje velká školní zahrada se vzrostlými stromy a okrasnými keři. Jsou zde dvě velká pískoviště, dřevěné průlezky, houpačky a zastřešená pergola ze dřeva. Pořízena v r. 2009. Tuto zahradu využíváme v každém ročním období pro pobyt venku, pro seznamování s přírodou, pro ekologickou výchovu, pro různé akce s rodiči. Za zahradou máme les, kam často chodíme. Celá naše obec je obklopena lesy, kam často směřují naše vycházky a výlety. Poloha obce také poskytuje výhled na okolní města a vesnice. Můžeme pozorovat Hlučín a Děhylov, rekreační oblast Štěrkovnu, na druhé straně zase Ostravu, televizní vysílač Hošťákovice. Často vidíme Beskydy i Jeseníky.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Vybavení mateřské školy

Mateřská škola má dostatečně velké prostory tříd i prostorové uspořádání, které vyhovuje nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí.

Dětský nábytek v I. třídě byl v minulých letech vyměněn za nový, v roce 2008/2009 byl vyměněn všechn nábytek také ve II. třídě. Ve školním roce 2012/13 jsme zrekonstruovali obě dětské umývárny a WC pro děti. Také se zakoupily nové koberce do chodby kuchyně, šatny dětí a předsíní obou oddělení.

Tělocvičné nářadí průběžně doplňujeme. Ve školním roce 2013/14 byly zakoupeny nové tělocvičné pomůcky a náčiní. Vybavení pro odpočinek dětí (lůžka) jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné a jsou estetického vzhledu. Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky je průběžně obnovováno a doplňováno a pedagogy dostatečně využíváno, staré a nepotřebné popř. rozbité hračky, nábytek atd. jsou průběžně vyřazovány.

Hračky, pomůcky, náčiní a další doplňky nebo alespoň jejich podstatná část je umístěna tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení; jsou stanovena pravidla pro jejich využívání pedagogy i dětmi.

Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě interiéru budovy. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly dětem přístupné a mohli je shlédnout i jejich rodiče na nástěnkách a chodbách mateřské školy.

Na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje rozlehlá zahrada i s průlezkami pro rozmanité pohybové a další aktivity s vystaveným prostorným zastřešeným altánem, kde v průběhu roku probíhají různé činnosti s dětmi (v teplém slunečném, ale i deštivém počasí). Na zahradě je také malá bouda, která je využita jako úložný prostor pro hračky, deky, kočárky, velká auta, koloběžky atd. určené do pískoviště a na zahradu.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (týkajících se např. čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hlučnosti, světla a stínu, alergizujících či jedovatých látek a rostlin apod. - především dle vyhlášky: 410/2005 o hyg. požadavcích).

3.2. Životaspráva

Dětem je poskytována plnohodnotná strava dovážená ze Základní školy Hlučín-Hornická (jakékoli nedostatky řešíme ihned s vedoucí kuchyně). Je zachováván pravidelný pitný režim dětí i dostatečné časové intervaly mezi podávanými pokrmy. Děti do jídla nenutíme, jídlo dětem nabízíme.

Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je přizpůsoben naší mateřské škole tak, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci.

Je dodržován pravidelný pobyt venku, dle vhodnosti kvality ovzduší, i jiným výjimečným vlivům počasí.

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Dětem, které trpí nespavostí, je po krátkém odpočinku na lehátku zajištěna tzv. tichá činnost.

Snažíme se dětem poskytovat přirozený vzor chování dle zásad zdravého životního stylu.

3.3. Psychosociální podmínky

Vedeme děti tak, aby se v naší MŠ cítili spokojeně, jistě a bezpečně. Pedagogové naší mateřské školy respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování (jednají nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují situace pohody, klidu, relaxace apod.) v co největší míře s lidskostí.

Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřijatelné, snažíme se, aby se tyto projevy v MŠ nevyskytovaly.

Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit děti pravidlům soužití a vhodného chování mezi sebou.

Dětem se dostává od učitelky jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády.

Snažíme se děti vést přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací bez manipulování a násilí, vedeme děti k prosociálnímu chování mezi sebou vzájemně (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí), spolupracujeme s rodiči, nabízíme radu i pochopení.

Dětem činnosti nabízíme (pedagogický styl s nabídkou), motivujeme. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a je uzpůsobena potřebám jeho života i prostředí, v němž dítě vyrůstá.

Vyhýbáme se negativním slovním komentářům, snažíme se děti vždy podpořit v samostatných pokusech, motivovat i k dalším činnostem, dostatečně pozitivně ocenit dítě a přiměřeně chválit (vyvarovat se paušálním pochvalám stejně jako odsudkům). Podporujeme mezi dospělými i mezi dětmi vzájemnou důvěru, toleranci, ohleduplnost a zdvořilost, solidaritu, vzájemnou pomoc a podporu.

Adaptace nově přijatých dětí probíhá většinou v měsíci září, kdy je program uzpůsoben tak, aby dítě psychicky zvládlo nástup do mateřské školy a mělo potřebný čas citově přivyknout a skamarádit se (inspirovali jsme se z knihy HAEFELE, B., WOLF-FILSINGER, M. *Každý začátek v mateřské škole je těžký*. Praha: Portál, 1993. ISBN 80-85282-57-7), i při pozdějším nástupu dítěte jsme dítěti oporou a pomocí. Děti ovlivňujeme prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

Vzdělávací nabídka je přizpůsobována individualitě dětí, jejich mentalitě, věku, rodinné situaci, fyzickým i psychickým potřebám dětí ale také prostředí, v němž se MŠ vyskytuje a v němž děti vyrůstají.

V mateřské škole máme také s dětmi daná pravidla, s nimiž děti seznamujeme, která si přivlastňují a podle nichž se děti řídí. Základním pravidlem naší mateřské školy je: KDYŽ MĚ NĚCO TRÁPÍ, ŘEKNU O TOM PANÍ UČITELCE, ONA MI POMŮŽE A PORADÍ.

Obecná pravidla, která platí všude:

- umíme pozdravit, rozloučit se
- umíme poprosit i poděkovat
- umíme požádat o pomoc a pomáháme ostatním
- dělíme se o hračky a zacházíme s nimi šetrně
- neubližujeme si
- nekřičíme a používáme vhodná slova
- neběháme
- vracíme věci na své místa
- vážíme si výtvarů svých kamarádů – neničíme je
- započatou práci dokončujeme a uklízíme po sobě

Pravidla na schodišti

- 1) při výstupu a sestupu na schodišti využíváme zábradlí
- 2) učíme se chodit bezpečně, nežducháme kamarády

Pravidla v umývárně

- 1) v umývárně se pohybujeme bezpečně, neběháme
- 2) snažím se zapamatovat si svou značku, kde mám uložen svůj ručník, svůj kelímek a kartáček na zuby
- 3) v umývárně si před mytím rukou vyhrnu rukávy a otřu se do svého ručníčku
- 4) umýváme si ruce po použití WC a po činnostech (např. činnosti s plastelínou) mýdlem
- 5) WC po sobě spláchnu, jestliže jsem „po velké straně“
- 6) zoubky si čistím poctivě ze všech stran, nahoře i dole
- 7) neplýtvám vodou, necákám po stěnách a zrcadle ani po kamarádech

Pravidla v jídelně

- 1) při rozdávání polévky, mám ruce na kolínekách a čekám až paní učitelky polévku rozdají
- 2) při jídle neodkládám a nebouchám lžící do stolu, nehraji si se skleničkou a jiným nádobím, abych jej nerozbil
- 3) u jídla šeptáme, nerušíme kamarády hlasitým projevem

Pravidla slovního hodnocení dětí – děti slovně chválíme především za snahu a splnění např. úkolu, který dostanou, za vykonání činnosti (např. úklid hraček), chválíme za slušné chování, za pomoc ostatním kamarádům, i učitelce. Jestliže dítě opakovaně neposlechne (např. leze na zábradlí u schodů), vysvětlíme dítěti nevhodnost chování (může si způsobit úraz) a necháme jej o samotě (stranou od ostatních dětí) zklidnit se.

3.4. Organizační chod mateřské školy

V mateřské škole funguje pružný denní řád přizpůsobený aktuálním potřebám dětí, v němž jsou zařazeny pravidelně řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity. V naší MŠ nacházejí děti potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí. Při vstupu dítěte do MŠ uplatňujeme adaptační režim. Naším záměrem je bohatá vzdělávací nabídka – spontánní i řízené činnosti, ale i čas na klid, odpočinek a spontánní hru. Podněcujeme děti k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atp. Dbáme na osobní soukromí dětí.

Vždy vytváříme vhodné podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti. Při plánování činností se snažíme vycházet z potřeb a zájmů dětí, a snažíme se činnosti přizpůsobovat individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí (viz. v příloze Školní řád MŠ a v něm Provozní řád MŠ).

Vzhledem k možnostem mateřské školy je doba oběda stanovena na 11.00 hod. pro I. třídu a na 11.30 hod. pro II. třídu, protože kapacita jídelny je menší než kapacita obou tříd a třídy proto obědvají odděleně. Počty dětí ve třídě nejsou překračovány, spojování tříd maximálně omezujeme, pouze v případě nutnosti.

Provoz mateřské školy je od 6:30 do 16:30

3.5. Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny v pracovní náplni každého pracovníka. Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Náš pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče i široké okolí (policie, hasiči, záchranáři, školáci, příbuzní dětí atd.). Rodiče jsou plně informováni na nástěnce popřípadě osobně učitelkami MŠ či ředitelkou ZŠ.

Při vedení zaměstnanců ředitelka vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu.

Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby. Zástupce ředitele PV s ostatními pedagogickými pracovníky vypracovává aktualizace školního vzdělávacího programu ve vzájemné spolupráci. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, se základní školou, popř. i jinými organizacemi v místě mateřské školy a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných, vzdělávacích i jiných (logopedických, psychologických atd.) problémů dětí. Viz. více o řízení MŠ ve Školním řádu MŠ viz příloha).

3.6. Personální zajištění

Všichni pracovníci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogové (učitelé) mají předepsanou odbornou kvalifikaci (středoškolskou, vysokoškolskou - bakalářskou). Ti, kterým část odbornosti chybí, si ji průběžně doplňují. Pedagogický sbor, resp. pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel, pedagogové se sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně. Ředitelka podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně svojí osoby), vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání. Služby pedagogů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče. Pedagogové jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí), ale především přistupují k dětem s lidskostí (viz. kompetence pedagogů v příloze).

DVPP (další vzdělávání pedagogických pracovníků) probíhá průběžně v každém školním roce pomocí organizací KVIC a HYL. O prohlubování vzdělání rozhoduje vždy ředitelka školy, která schvaluje popř. doporučuje pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školení a kurzy.

Mateřská škola spolupracuje s městem Hlučín, kde se nachází jak kvalitní logopedická, lékařská, psychologická aj. péče, kterou mohou nabídnout rodičům a jejich dítěti. Stejně tak rodičům s dětmi nabízíme spolupráci i s blízkými městy Ostrava (popř. Opava), kde se nachází také SPC a PPP.

3.7. Spoluúčast rodičů

Pedagogové i ostatní zaměstnanci usilují o vytváření a udržování pozitivních partnerských vztahů mezi školou (jako subjektem) a rodiči v přátelském duchu. Snažíme se o oboustrannou důvěru, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt ale i ochotu spolupracovat.

Rodičům je umožněn přístup za jejich dětmi do třídy, kde se mohou účastnit jeho činností – ovšem bez narušení vzdělávacích činností s učitelkou. Rodiče se mohou podílet na tvorbě programu školy i na jeho hodnocení, které probíhá především v rámci porad a schůzek s rodiči.

Taktéž pedagogové spolupracují s rodiči při řešení všech nastalých problémů (kázeňských, organizačních aj.) Pedagogové vedou průběžně dialogy s rodiči o jejich dítěti, jeho prospívání, rozvoji a učení, domlouvají se s rodiči na společném postupu při výchově a vzdělávání jejich dětí a dodávají pravidelné informace (měsíčně, v případě potřeby častěji) o akcích i vzdělávání dětí na nástěnkách mateřské školy popř. slovně.

Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejich svěřených vnitřních záležitostech. Snažíme se jednat s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracujeme s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.

Mateřská škola doplňuje rodinnou výchovu. Nabízí rodičům v případě řešení problémů poradenský servis, slovní podporu a radu, popřípadě je odkazuje na specializovaná místa (logo, lékař, psycholog, SPC, PPP atd.).

4. Organizace vzdělávání

V letošním školním roce fungují v mateřské škole dvě třídy. Obě třídy jsou běžného typu (homogenní třída - „stejnorodá věkově“). Díky prostorovým i organizačním dispozicím naší školy se mohou děti bez problémů potkávat, navazovat kontakty s druhými dětmi. Děti si mohou spolu hrát během ranního scházení nebo během odpoledne (podle počasí ve třídě nebo na školní zahradě).

V denním režimu je pevně stanovena doba jídla a odpočinku, ostatní činnosti se přizpůsobují dětem, jejich zájmům a výchovným cílům. Učitelky se snaží o zachování vyváženého poměru spontánních a řízených aktivit, děti mají dostatek času na hru. Ráno se děti scházejí v jedné třídě, později starší děti odcházejí se svou paní učitelkou do své třídy. Během dne jsou dětem nabízeny individuální, skupinové nebo společné činnosti cíleně zaměřené na jejich osobnostní rozvoj, vnímání, poznávání sebe sama i svého okolí. Děti mají možnost se tvořivě spolupodílet a tím ovlivňovat vzdělávací proces. Denně jsou zařazovány pohybové chvílky, děti se zvýšenou potřebou pohybu mají prostor k samostatné spontánní pohybové aktivitě (samozřejmě s danými pravidly vzhledem k bezpečnosti dětí). Při pobytu venku využíváme okolí mateřské školy k rozvoji smyslového vnímání, enviromentální výchově. Po obědě děti mohou odpočívat s hračkou, odpočinek je zkrácený podle individuální potřeby dítěte. Děti, které nespí se zabývají klidnějšími činnostmi ve třídě, učitelka se jim věnuje.

4.1. Denní režim dětí

Režim dne v mateřské škole:

Provoz mateřské školy je od 6:30 do 16:30.

I. Třída – Sluníčka (mladší děti 3 – 4. roky)

6.30 - 8.00

Příchod dětí do MŠ, předávání dětí učitelce do třídy, volně spontánní zájmové aktivity, pohybové aktivity

8.00 - 8.30

Osobní hygiena, dopolední svačina

8.30 – 9.00

Řízené aktivity zaměřené především na hry a zájmovou činnost, práce s integrovanými bloky

9.00 - 11.00

Osobní hygiena, příprava na pobyt venku, pobyt dětí venku, příp. náhradní činnost

11.00 - 11.30

Oběd a osobní hygiena dětí

11.30 - 12.00

Odchod dětí domů po obědě

12.00 – 14.00

Spánek a odpočinek dětí respektující rozdílné potřeby dětí

14.00 - 14.30

Odpolední svačina, osobní hygiena

14.30 -16.30

Volné činnosti a aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky zaměřené především na hry, zájmové činnosti a pohybové aktivity dětí, v případě pěkného počasí mohou probíhat na zahradě MŠ

II. Třída – Berušky (starší děti 5 – 6. roků)

6.30 - 8.00

Příchod dětí do MŠ, předávání dětí učitelce do třídy, volně spontánní zájmové aktivity

8.00 – 8.30

Pohybové aktivity, osobní hygiena,

8.30 – 9.00

dopolední svačina

9.00 – 9.30

Řízené aktivity zaměřené především na hry a zájmovou činnost, práce s integrovanými bloky

9.30 - 11.30

Osobní hygiena, příprava na pobyt venku, pobyt dětí venku, příp. náhradní činnost

11.30 - 12.00

Oběd a osobní hygiena dětí

12.00 - 12.30

odchod dětí domů po obědě

12.00 – 13.45

Spánek a odpočinek dětí respektující rozdílné potřeby dětí, individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku

14.30 – 15.00

Odpolední svačina, osobní hygiena

15.00- 16.30

Volné činnosti a aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky zaměřené především na hry, zájmové činnosti a pohybové aktivity dětí, v případě pěkného počasí mohou probíhat na zahradě MŠ

4.2. Přijímání dětí do mateřské školy:

(podrobně Vnitřní řád MŠ je ve Školním řádě viz. příloha, kritéria přijetí)

- ❖ zápis do mateřské školy probíhá v měsíci květnu (plakáty jsou vystaveny v obci a jejím blízkém okolí), přijímají se děti starší tří let
- ❖ o přijetí dítěte rozhoduje ředitelka školy (dle daných pravidel MŠMT a vypracovaných kritérií přijetí do MŠ)
- ❖ přednostně jsou přijímány děti předškolního věku

4.3. Charakteristika obou tříd:

1. třída „**Sluníčka**“ - třída pro nejmladší děti (3 – 4 roky), je specifická hlavně prvním kontaktem dětí s vrstevníky, prostředím mateřské školy, novou autoritou, kdy uplatňujeme adaptační režim na zmírnění adaptačních obtíží dítěte.

2. třída „**Berušky**“ - třída starších dětí (5 – 6 let, + děti s odloženou školní docházkou) - děti se připravují hravou formou nejen na vstup do školy, ale poznávají skrze hru a nabízené činnosti život kolem sebe.

5. Charakteristika vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání s názvem „Školka předehtou života“ je vlastním programem mateřské školy zohledňující prostředí naší MŠ. Program popisuje a přibližuje hravou a přitažlivou formou život lidí i svět jako celek. Objasňuje dětské otázky a zároveň obsahuje vzdělávací nabídku přizpůsobenou věku, mentalitě dětí a dětské individualitě a především jeho potřebám. Jeho cílem je dosahování rámcových cílů prostřednictvím vlastních cílů. Náš program doplňuje rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni pomáhá zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení.

Usilujeme o to, aby náš vzdělávací program byl promyšlený, odborně podepřený a lidsky i společensky na hodnotném základě, a aby čas prožitý v mateřské škole byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života i vzdělávání. Chceme dítěti *usnadňovat jeho další životní i vzdělávací cestu*. Vytvářet dobré *předpoklady pro pokračování ve vzdělávání* tím, že za všech okolností budeme *maximálně podporovat individuální rozvojové možnosti dětí* a umožnit tak každému dítěti dospět v době, kdy opouští mateřskou školu, k optimální úrovni osobního rozvoje a učení, resp. k takové úrovni, která je pro dítě individuálně dosažitelná.

Na základě dlouhodobého a každodenního styku s dítětem i jeho rodiči plníme i úkol *diagnostický, zejména ve vztahu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami* (viz. úkoly předškolního vzdělávání podrobně v RVP PV z roku 2004 str. 5).

„Vše co potřebuji znát k životu, jsem se naučil v mateřské škole.“

(Robert Fulghum)

„Pravý účel není v podstatě nic jiného, než aby byla škola dílnou lidskosti a předehtou života, aby zde probíhalo vše, co člověka činí člověkem.“

(J.A.Komenský)

5.1. Oblasti dle RVP PV

– Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učít je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.

-Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

-Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

-Dítě a společnost (oblast sociálně kulturní)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně - kulturní je uvést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití se s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

-Dítě a svět (oblast enviromentální)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti enviromentální je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí - počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

5.2. Vzdělávací cíle

Rámcové cíle v souladu s RVP PV:

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Způsoby a prostředky naplňování cílů:

Cílem programu je umožnit dítěti v předškolním věku rozvíjet svou osobnost na základě svých možností, schopností, zájmů a prožitků a to jak po stránce tělesné, tak i psychické, sociální i duchovní. Cílem školního vzdělávacího programu je umožnit dítěti vnímat svět pomocí hry a nejrůznějších činností v daných oblastech RVP PV - v jeho přirozených souvislostech a získat tak ucelený pohled na svět a aktivní postoj k němu.

Školní vzdělávací program umožňuje pedagogům uskutečňovat své vlastní nápady a čerpat i ze zkušeností dětí, které v obci vyrůstají a mají blíž k přírodě, zvířatům, lidovým tradicím a zvyklostem. Vychází z podmínek obce Hlučín-Bobrovníky a využívá všech přírodních i kulturních zajímavostí, které obklopují tuto lokalitu.

Činnosti zasahují do všech vzdělávacích oblastí daných dle RVP PV. Nabídka činností je velmi pestrá a různorodá, navíc ji neustále rozšiřujeme a zpřesňujeme k daným podtématům. Děti si mohou vyzkoušet a „ohmatat“ samy mnoho zajímavých činností. Snažíme se dětem přiblížit život lidí ve všech jeho podobách a vytvářet situace, které děti mají možnost samy řešit a projevit se. Je pro nás velmi důležité prožitkové učení a proto dětem poskytujeme mnoho podnětů i situací (např. divadelní představení, výlet, procházka v lese, pokus s ledem a vodou atd.).

Pro děti i rodiče (popř. příbuzné) ve spolupráci s rodiči chystáme a připravujeme nejrůznější akce, události, výtvarné dílny, apod., při kterých mohou děti společně s rodiči prožít mnoho zajímavých zážitků a prožitků. Významnou součástí života v naší mateřské škole jsou i její tradice, ke kterým určitě patří oslava narozenin dětí, Uspávání broučků, Lampionový průvod, Mikulášská nadílka, Rozsvícení Vánočního stromu, Vánoční setkání u stromečku, vánoční nadílka a Vánoční dílnou, rozdávání dárků, Velikonoční zajíček a dílnička, besídka ke Dni matek a Rozloučení s předškoláky. Veškeré kulturní a jiné akce jsou vypsány na celý rok v příloze.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence reprezentují v současném vzdělávání cílovou kategorii, vyjádřenou v podobě *výstupů*. V kurikulárních dokumentech jsou obecně formulovány jako *soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot* důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.

Již v předškolním věku dítěte mohou být vytvářeny *základy klíčových kompetencí*, sice *elementární*, avšak důležité a významné nejen z hlediska přípravy dítěte pro započetí systematického vzdělávání, ale zároveň pro jeho další životní etapy i celoživotní učení. Dobré a dostatečné základy klíčových kompetencí, položené v předškolním věku, mohou být podstatným příslibem dalšího příznivého rozvoje a vzdělávání dítěte, nedostatečné základy naopak brzdou, která dítě na počátku jeho životní a vzdělávací cesty může znevýhodňovat. Proto by předškolní vzdělávání mělo o jejich vytváření cíleně usilovat.

Směřujeme k vytváření základů klíčových kompetencí (viz. rozepsány v RVP PV)¹:

- 1. kompetence k učení** – objevuje a všímá si souvislostí, experimentuje, zkušenosti uplatňuje v praxi, má elementární poznatky o lidech-kultuře-přírodě, učí se s chutí nejen spontánně, ale také vědomě)
- 2. kompetence k řešení problémů** – všímá si a řeší problémy, menší problémy řeší samo bez pomoci dospělého, používá pokus a omyl-experiment, využívá matematických a logických představ, ví, že může svou snahou a iniciativou situace ovlivňovat
- 3. kompetence komunikativní** – ovládá řeč, vyjadřuje své myšlenky, reaguje na slovo, vede smysluplný dialog, dokáže vyjádřit i své pocity, komunikuje verbálně i nonverbálně, ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní, pracuje s knihami-počítačem-telefonem
- 4. kompetence sociální a personální** – umí si vytvořit a vyjádřit svůj názor, chápe, že má odpovědnost za své jednání, rozpozná nevhodné chování, je empatické k neznámým lidem
- 5. kompetence činnostní a občanské** - smysl pro povinnost, práva, dodržuje daná pravidla, zajímá se o druhé a respektuje je.

5.3. Vzdělávací záměry

Záměrem tohoto předškolního programu je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo *jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají.*

Podstatný je rozvoj osobnosti dítěte, jeho individuality, jeho vzdělávacího potenciálu s citovým postojem vůči ostatním lidem, světu kolem nás, člověku a jeho práci, rodině, přírodě, vlastnímu zdraví, historii a tradicím, vztah k sobě i druhým v souladu s lidskými hodnotami. Záměrem je také vést dítě k samostatnosti, zdravému sebevědomí, k zdravému životnímu stylu a uvědomění si odpovědnosti za své chování a jednání za aktivní spolupráce s jejich rodiči.

Záměrem je tedy dovést dítě k rovnoměrnému celistvému rozvoji jeho osobnosti po všech stránkách ve všech oblastech a rozvíjet jej kompetence.

5.4. Formy a metody práce

Náš ŠVP PV jsme uzpůsobili a stále průběžně uzpůsobujeme v co největší míře *vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí* a dbáme na to, aby vývojová specifika byla při vzdělávání dětí v plné míře respektována. Nabízíme dětem vhodné především přírodní a vesnické prostředí, které je pro děti blízké, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté, v němž se dítě může cítit jistě, bezpečně, radostně a spokojeně, a které mu zajišťuje možnost projevit se, bavit a zaměstnávat *přirozeným dětským způsobem.*

Paní učitelky obou tříd děti průběžně hodnotí, analyzují své pedagogické působení - pozorování, pravidelně sledují rozvojové a vzdělávací pokroky dětí. Děti stimulují, citlivě podněcují k učení a

¹ Pedagog má být průvodcem dítěte na jeho cestě za poznáním, probouzet v něm aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, nikoli tím, kdo dítě „úkoluje“ a plnění těchto úkolů kontroluje. Úkolován je pedagog – jeho hlavním úkolem by mělo být iniciovat vhodné činnosti, připravovat prostředí a nabízet dítěti příležitosti, jak poznávat, přemýšlet, chápat a porozumět sobě i všemu kolem sebe stále účinnějším způsobem.

pozitivně motivují k vzdělávacímu úsilí, aby se děti cítily úspěšně, svým okolím uznávané a přijímané a potřebné (takovéto pojetí vzdělávání umožňuje *vzdělávat společně v jedné třídě děti bez ohledu na jejich rozdílné schopnosti a učební předpoklady*).

Rozvojové předpoklady a možnosti dětí vyžadují uplatňovat v předškolním vzdělávání Uplatňujeme v předškolním vzdělávání především tyto metody *prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi* dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti (např. hry se sněhem - stavění sněhuláka – sníh je mokrá, studený, bílý – prožitkové učení).

Využíváme i přirozeného toku dětských myšlenek a spontánních nápadů a poskytujeme dítěti dostatek prostoru pro spontánní aktivity a jeho vlastní plány. Učební aktivity proto většinou probíhají formou nezávazné dětské hry, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby (*především při ranních hrách, a odpoledních činnostech, popř. pobytu venku na zahradě*).

Snažíme se také uplatňovat v dostatečné míře *situacní učení* založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí tak, aby se dítě učilo dovednostem a poznatkům v okamžiku, kdy je potřebuje a lépe tak chápal jejich smysl (*např. jak se správně chovat za jízdy v autobuse – si vysvětlujeme i v průběhu jízdy v autobuse*).

Neopomínáme také *spontánní sociální učení*, založené na principu přirozené nápodoby, kdy dětem poskytujeme svou vlastní osobou vzory chování a postojů, které jsou k nápodobě a přejímání vhodné (*každodenní návyk zdravení se, prosba o pomoc, poděkování atd.*)

Veškeré *aktiviny spontánní i řízené* probíhají *vzájemně provázané a vyvážené*. Specifickou formou, vhodnou pro předškolní vzdělávání v podmínkách mateřské školy, je *didakticky zacílená činnost, která je pedagogem přímo nebo nepřímě motivovaná*, která je dítěti nabízena a v níž je zastoupeno spontánní a záměrné (cílené, plánované) učení. Tyto činnosti většinou probíhají v *menší skupině či individuálně* (např. *malování zvířátek v zimě*).

Didaktický styl vzdělávání dětí v mateřské škole by měl být založen na principu *vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte*, proto děti vhodně motivujeme, nenutíme, ale nabízíme. Vždy se ale snažíme najít vhodnou hranici mezi:

- dítětem, které vzdělávací aktivitu nechce dělat, protože je rozpustilý, lenivý a zlobí (např. předvádí se),
- dítětem, které vzdělávací aktivitu chce dělat, ale potřebuje podat pomocnou ruku učitelky
- dítětem, které vzdělávací aktivitu nechce dělat z jiného důvodu (např. je smutný, unavený, nachlazený apod.)

V našem ŠVP PV uplatňujeme *integrováný přístup*, kdy vzdělávání probíhá na základě integrovaných bloků, v nichž nabízíme dětem vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Obsah bloků vychází ze života dítěte, nabízí mu širokou škálu různých aktivit a hlubší prožitky. Získaná zkušenost je proto komplexnější a stává se pro dítě snáze uchopitelnou a prakticky využitelnou. Dítě může získávat skutečné činnostní výstupy – kompetence, k nimž směřujeme.

Při tvorbě i realizaci vzdělávací nabídky využíváme metody a prostředky „klasických“ *specifických didaktik* jednotlivých oborů výchovně vzdělávacích činností (metodik), které jsou zaměřeny na práci s předškolním dítětem a odpovídají psychologickým a didaktickým specifikům předškolního vzdělávání, popř. se pouze inspirováme v metodikách blízkých předškolnímu vzdělávání (např. hry pro prvňáčky apod.).

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Cílem poskytované jazykové přípravy dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je, aby při přechodu na základní školu měly takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky v základní škole a dosáhnout školního úspěchu.

Pedagogové mateřské školy poskytují dětem – cizincům a dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí potřebnou podporu při osvojování českého jazyka již od jejich nástupu do mateřské školy.

Při práci s celou třídou, ve které se vzdělávají i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, pedagogové uzpůsobují didaktické postupy a děti cíleně podporují v osvojování českého jazyka u těchto dětí. V souladu s platnou právní úpravou v situaci, kdy v mateřské škole, budou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání, bude zřízena skupina nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu bude rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory mohou být zařazeny do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola upravuje materiální podmínky tak, aby umožnila rozvoj talentu dítěte. Dostatek didaktických a robotických pomůcek, vzdělávacích materiálů umožňuje rozvíjet kognitivní schopnosti dětí. Ideální je využití pomůcek s metodami kritického myšlení.

Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Převaha individuální a skupinové práce v průběhu celého dne, umožňuje dětem nabídnout vzdělávací nabídku pro jejich maximální rozvoj. Pedagogové si prohlubují znalosti a dovednosti související se vzděláváním nadaných dětí.

Podporujeme nadání dítěte, jeho zvědavost, hledání vlastních cest a způsobů řešení, tvořivost.

U dětí, které jsou nadané, spolupracujeme v první řadě s rodinou.

Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP

Přímá podpora – zohlednění individuálních potřeb.

Učitelka mateřské školy, nejprve poskytuje dítěti, které má vzdělávací obtíže, tzv. přímou podporu, která slouží ke zmapování možných forem podpory dítěte. Pokud nepostačuje zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb a obtíže dítěte vyžadují součinnost více učitelek, je vytvářen plán, pedagogické podpory (PLPP)

6. Vzdělávací obsah

Vzdělávací nabídka je rozdělena do čtyř ucelených částí integrovaných bloků, přizpůsobených ročním obdobím, jak ve školním roce průběžně probíhají - **PODZIM, ZIMA, JARO, LÉTO**. Integrované bloky zahrnují 5 vzdělávacích oblastí, které jsou dány v RVP PV:

Dítě a jeho tělo (biologická)

Dítě a jeho psychika (psychologická)

Dítě a ten druhý (interpersonální)

Dítě a společnost (sociálně-kulturní)

Dítě a svět (enviromentální)

Každý integrovaný blok má svůj cíl a záměr (stručně charakterizuje hlavní smysl IB). Vzdělávací obsah integrovaného bloku má na každý měsíc hlavní téma, specifické cíle stanovené pedagogem dle RVP PV a očekávané kompetence na tento měsíc dle RVP PV, dále obsahuje každý měsíc podtéma na každý týden, které obsahují **dílčí cíle (záměry), vzdělávací nabídku a očekávané výstupy (kompetence)**. Jednotlivé podtéma mohou učitelky dle potřeby prodloužit či zkrátit – vzdělávací obsah si vždy upravují a přizpůsobují aktuálním vzdělávacím potřebám dětí a vždy se snaží splnit dané dílčí cíle podtématu.

Bloky jsou v základu stejné pro obě třídy, v rámci jednotlivých tříd se liší – **pro I. a II. třídu je vzdělávací nabídka mírně obsáhlejší, má více podtémat, které učitelka může a nemusí využít – dle situace a potřeby (poznáme je podle „+“ před názvem podtématu)**. Vzdělávací obsah se stanovuje pro celou věkovou skupinu společně, tj. pro děti ve věku od 3 do 6 (7) let. (*Čím úplnější a dokonalejší bude propojení všech oblastí vzdělávání, a zároveň i podmínek, za kterých probíhá, tím bude vzdělávání přirozenější, účinnější a hodnotnější.*) **Integrované bloky původně vzaté z programu Barevné kamínky jsou tedy obohaceny na podtémata, jsou upraveny na potřeby naší MŠ, a také vzdělávací nabídka je rozšířena.**

Ke každému podtématu mají obě třídy daný vzdělávací obsah (vyjmutý ze vzdělávacího programu Barevné kamínky), tedy **okruh činností** (okruh poznatků, možnosti praktických i intelektuálních činností, které vedou k výstupům, ke kompetencím), který si nadále učitelky rozpracovávají, rozšiřují a konkretizují – zdokonalují do svých třídních programů v podobě **vzdělávací nabídky**. Každotýdenní podtémata přizpůsobují svým obsahem co nejvíce k individualitě dětí ve třídě. Z této nabídky činností lze vyčíst **očekávané výstupy**. Následně pak učitelky hodnotí celý týden v **hodnotícím listu** (co děti nejvíce zaujalo, co se děti naučily, co se povedlo, co ne a proč, závěry pro další činnosti – ke zlepšení vzdělávání dětí v dané třídě).

PRŮBĚH ŠKOLNÍHO ROKU (Plán jednotlivých IB jejich témat a podtémat):

I. třída Sluníčka (mladší děti 3-4 roky)

- základní témata se základními podtématy, jsou propojeny s našimi nápady a tvorbou a které neustále zlepšujeme a zdokonalujeme

II. třída Berušky (starší děti 5-6let, + s OŠD 7leté děti)

- šedým pozadím jsou označeny všechny podtémata navíc, která jsou přidána k základním podtématům, které používáme a přizpůsobujeme potřebám a zájmům dětí a vlastními nápady a tvorbou jsme vylepšili a stále zlepšujeme.
- podtémata označené „+“ a šedě označené jsou podtémata vytvořena navíc

I. integrovaný blok PODZIM

Téma: Kdo všechno přišel do školy (září)

Podtémata:

Škola na nás volá

Mám kamarády

Tady jsem doma

+ Co se děje přes den, co se děje v noci (Co děláme celý den a rok)

Téma: Sklízíme plody podzimu (říjen)

Podtémata:

Na poli (Co se děje na poli)

V lese (Na výletě v lese)

Na zahradě (Na zahradě s motykou ...)

Téma: Když padá listí (listopad)

Podtémata:

Co umí vítr a déšť (počasí)

Moje tělo a zdraví

Když kamarád stůně

+ Listí spadlo, už je zima (přelomové podtéma)

II. integrovaný blok ZIMA

Téma: Těšíme se na Ježíška (prosinec)

Podtémata:

U nás doma s Mikulášem

Jedeme z pohádky do pohádky

+ Těšíme se na Vánoce

Téma: Paní Zima jede (leden)

Podtémata:

Zimní hry a sporty

Půjdu k zápisu

Masopust (karneval)

+ Jak se v zimě oblékáme

Téma: Objevujeme svět kolem nás (únor)

Podtémata:

Hádej, čím jsem?

Čím cestujeme

Řeky a moře

+ Co najdeme v knížkách (= Kniha je studnice moudrosti)

III. integrovaný blok JARO

Téma: Jak se rodí jaro (březen)

Podtémata:

Jaro v trávě (broučci)

Když jaro ťuká (jaro)

Jaro na zahradě

+ Svátky jara

Téma: Moje zvířátko – kde má domov? (duben)

Podtémata:

+ Jak se staví hnízda (ptáčci)
Domácí zvířata a jejich mláďata
Kdo žije u potoků, řek a rybníků
Která zvířata žijí ve volné přírodě
+ Děti pozor červená

Téma: Když všechno kvete (květen)

Podtémata:

Máme se rádi s mámou a tátou
Naše maminka má svátek
Jak je barevná kvetoucí příroda
+ Čistě doma, čistě venku (třídíme odpad)

IV. integrovaný blok LÉTO

Téma: Co už umím (červen)

Podtémata:

Jak oslavujeme svátek dětí
Kniha je studnice moudrosti = (+ Co najdeme v knížkách)
Naše planeta Země
+ Na výletě

IV. integrovaný blok LÉTO

Téma: Letní hrátky (červenec, popř. srpen)

Podtémata:

+ Barevný týden
+ Strašidelné bytosti
+ V létě se nenujíme

6.1. integrovaný blok PODZIM

ZÁMĚR:

Stanovení **pravidel** chování dítěte ve třídě, seznámit děti s **režimem dne** a usnadnit dítěti **adaptaci** na nové prostředí. Z prožívání činností a her během celého dne navozovat **radostné pocity** dítěte ze života MŠ.

Rozvíjet poznatky o hodnotách **přátelství** – navozovat dětská přátelství, o chování **kamarádů** k sobě navzájem. Posilovat **osobnost dítěte**, jeho **prosociální postoje** k ostatním dětem, k rodině i k ostatním dospělým v mateřské škole.

Probouzet **úctu k rodině, k domovu**, ke všem živým **tvorům** kolem nás. Uvědomovat si svou identitu, znát své jméno, jména členů rodiny, místo, kde žije (domov).

Organizovat pravidelné **setkávání** rodinných příslušníků v mateřské škole a umožnit jim podílet se na společenských činnostech a posilovat tak **vztah dítěte k rodině i k životu** v MŠ.

Posilovat **vztah** dítěte **k přírodě** a k jejím proměnám v souvislosti s ročním obdobím podzim.

Rozvíjet **pohybové** schopnosti dítěte, vést dítě k vytvoření návyku **pravidelného pohybu** – cvičení. Posilovat smyslové vnímání, rozvíjet hrubou a jemnou motoriku, vyjadřovací schopnosti, výslovnost, myšlení, pěvecké a výtvarné schopnosti pomoci námětů z podzimní přírody.

Prověřovat děti podle jejich přání a výběru samostatnými úkoly ve dvojici a umožnit jim **seberealizaci** v plnění úkolů.

OBSAH

Téma: Kdo všechno přišel do školy (září)

PODTÉMATA:

Škola na nás volá

Mám kamarády

Tady jsem doma

+ Co se děje přes den, co se děje v noci (= Co děláme celý den a rok)

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo

- osvojovat si dovednosti k podpoře osobní pohody, pohody prostředí
- pomoc dětem i jejich rodičům orientovat se v novém prostředí
- přivítat všechny děti mateřské školy, např. maňáskovým divadlem a připravit jim radostný vstup do mateřské školy

Dítě a jeho psychika

- vhodnou organizací a laskavým přijetím usnadnit novým dětem vstup do mateřské školy
- rozvíjet komunikativní dovednosti a kultivovaný projev

Dítě a ten druhý

- vést děti k navazování kontaktů mezi sebou navzájem
- posilovat prosociální chování ve vztahu k druhému v dětské herní skupině, v rodině, ve škole

Dítě a společnost

- rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se, spolupracovat, přináležet ke společenství ve třídě, škole

Dítě a svět

- vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém dítě žije

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické a zdravotně preventivní návyky (zvládat osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, postarat se o sebe a své věci, oblékat se, svlékat se, obouvat) apod.
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj, a zopakovat jej ve správných větách)
- rozlišovat některé symboly, porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- osvojit si elementární poznatky o sobě, o rodině, o vývoji, životě a činnostech člověka, o lidské společnosti, o soužití, zvycích a práci lidí, o technických přístrojích, se kterými se dítě setkává doma i ve svém okolí.

Téma: Sklízíme plody podzimu (říjen)

PODTÉMATA:

Na poli (Co se děje na poli)
V lese (Na výletě v lese)
Na zahradě (Na zahradě s motykou ...)

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- osvojit si návyky k podpoře osobní pohody

Dítě a jeho psychika:

- rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti receptivní i produktivní. Využívat k tomu vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu
- zpřesňovat a kultivovat smyslové vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně logickému (pojmovému)
- rozvíjet paměť, pozornost, představivost, fantazii

Dítě a ten druhý:

- podporovat dětská přátelství

Dítě a společnost:

- kultivovat mravní a estetické vnímání, cítění a prožívání motivované podzimní přírodou a jejími plody

Dítě a svět:

- osvojovat si jednoduché poznatky o světě a životě, o přírodě a jejích proměnách
-

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- rozlišovat, co prospívá zdraví (výživa, aktivní pohyb, zdravé prostředí, pohoda) a co mu škodí
- (škodlivé látky a vlivy, nezdravé návyky a závislosti, nemoci, úrazy, nebezpečí hrozící v dopravních situacích, při setkání s cizími lidmi, neznámými věcmi či jevy apod.)
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči, vnímat všemi smysly, pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno
- oprostit se od nepřiměřených projevů sobectví vůči jinému dítěti, spravedlivě se s ním dělit o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin)
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody (rostliny, živočichové, krajina, podnebí apod.), tak i svět lidí.

Téma: Když padá listí (listopad)

PODTÉMATA:

Co umí vítr a déšť (počasí)
Moje tělo a zdraví
Když kamarád stůně

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- osvojovat si poznatky o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- vytvářet zdravé životní návyky a postoje

Dítě a jeho psychika:

- rozvíjet komunikativní schopnosti verbální i neverbální a kultivovaný projev
- posilovat přirozené poznávací city (zvědavost, radost, zájem)
- rozvíjet schopnosti a dovednosti vyjádřit pocity, dojmy, a prožitky

Dítě a ten druhý:

- posilovat prosociální chování ve vztahu k druhému v dětské herní skupině

Dítě a společnost:

- vytvářet povědomí o mezilidských a morálních hodnotách

Dítě a svět:

- osvojovat si dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o růstu těla, o jeho vývoji a změnách, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
 - vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
 - domluvit se slovy i gesty - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
 - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
 - pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví člověka i prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny)

6.2. integrovaný blok ZIMA

CÍL:

ZÁMĚR:

Zdokonalovat pohybové schopnosti dítěte, organizovat **hry dětí se sněhem**. Utvářet pozitivní vztah k **zimním sportům a sportování** vůbec. Vést děti k rozvoji rozlišovacích schopností a tím i **vnímání všemi smysly**. Objevovat vlastnosti sněhu, ledu a probouzet zájem dětí o zimní hry a činnosti.

Probouzet zájem také o **psanou podobu jazyka**, o výtvarné vyjadřování s využitím nejrůznějších **výtvarných technik**.

Vést děti k získávání dovedností **pracovat ve skupině** s ostatními dětmi, vycházet s dětmi, posilovat **prosociální vztahy** mezi dětmi. Vést dítě k poznání hodnoty vztahů k rodině, ke svým nejbližším, ke kamarádům v mateřské škole.

Vést děti k **úctě ke tradicím Vánoc**, připravovat pro děti v období **Vánoc dárky a překvapení** (návštěva Mikuláše s čertem a andělem, Vánoční besídka s předvánočním posezením, Vánoční dílna). Posilovat vztah dítěte ke všem **živým tvorům** v zimním období jednoduchou **péčí o ně** ve svém okolí (ptáčky a ptačí budky). Vytvářet prostředí pro **iniciativní jednání dítěte**. Posilovat vztahy mezi dětmi i k ostatním lidem – pomáháme slabším, mladším, i starším lidem, chováme se k ostatním s **úctou a ohleduplností** (získáváme **základní společenské návyky**).

OBSAH:

Téma: Těšíme se na Ježíška (prosinec)

PODTÉMATA:

+ Listí spadlo, už je zima (probíhá na konci listopadu – přelomové téma)

U nás doma s Mikulášem

Jedeme z pohádky do pohádky

+ Těšíme se na Vánoce

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- rozvíjet užívání všech smyslů

Dítě a jeho psychika:

- rozvíjet schopnost vytvářet a upevňovat citové vztahy k rodině i ke svému okolí

Dítě a ten druhý:

- podporovat schopnosti a dovednosti pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytvářet prosociální postoje k druhému (v rodině, v mateřské škole, ve třídě..)

Dítě a společnost:

- rozvíjet kulturně estetické dovednosti výtvarné, hudební a dramatické, produktivní i receptivní, (např. vánoční tradice a slavnosti u vánočního stromku pro rodiče)

- rozvíjet estetické a tvůrčí činnosti slovesné a literární (např. poslech pohádek, příběhů a veršů, sledování dramatizací)

Dítě a svět:

- osvojovat si dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností, k spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- být citlivý ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem, uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost, strach smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit je (říci co se mu líbí či nelíbí, co ho baví i nebaví a proč, apod.)
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsob, jakým se chová a žije, ovlivňuje jeho vlastní zdraví i životní prostředí.

Téma: Paní Zima jede (leden)

PODTÉMATA:

Zimní hry a sporty
Půjdu k zápisu
Masopust (karneval)
+ Jak se v zimě oblékáme

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky, osvojovat si poznatky o tělovýchově a sportu
- přispívat k vytváření návyků zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika:

- osvojovat si některé dovednosti, které předcházejí čtení a psaní, rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka
- vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení
- rozvíjet pozitivní city dítěte ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, např. před zápisem do školy)

Dítě a ten druhý:

- chránit osobní soukromí a bezpečí ve vztazích s dospělými

Dítě a společnost:

- rozvíjet základní kulturně společenské postoje

Dítě a svět:

- vytvářet schopnosti přizpůsobovat se přirozenému vývoji a běžným změnám

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- rozlišovat některé symboly, porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci, chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, řadit a třídít soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- uplatňovat základní společenské návyky ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, neskákat do řeči, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- porozumět, že všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje, že s těmito změnami je třeba v životě počítat

- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, umět stolovat...)
- popsat situaci (skutečnou, dle obrázku), chápat elementární časové pojmy (jaro, léto, podzim, zima)
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného, spolupracovat s ostatními dětmi, zacházet šetrně s pomůckami a hračkami, s osobními věcmi

Téma: Objevujeme svět kolem nás (únor)

PODTÉMATA:

Hádej, čím jsem?

Čím cestujeme

Řeky a moře

+ Co najdeme v knížkách (= Kniha je studnice moudrosti)

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- rozvíjet fyzickou i psychickou zdatnost

Dítě a jeho psychika:

- upevňovat výslovnost a vyjadřovací schopnosti
- vytvářet základy pro práci s informacemi

Dítě a ten druhý:

- rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti

Dítě a společnost:

- vytvářet povědomí o mezilidských vztazích a morálních hodnotách

Dítě a svět:

- osvojit si povědomí o sounáležitosti s ostatním světem - pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat je, ale naopak poškozovat a ničit

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou, vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma, utvořit jednoduchý rým, sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod. v prostoru i v rovině),
- částečně se orientovat v čase
- uplatňovat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o tom, co je dobře a co špatně, co se smí a co nesmí (nelhat, nebrat cizí věci, neničit věci kolem sebe, neubližovat, neponižovat, neposmívat se druhým) a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- orientovat se bezpečně v okolním prostředí, resp. v okolí domova, v prostředí a okolí školy, v obci (ulice, doprava, obchody, lékař, a další důležité instituce apod.), všímat si rozmanitosti, změn a dění v nejbližším okolí.

6.3. integrovaný blok JARO

CÍL:

ZÁMĚR:

Všimát si **změn v přírodě**. Rozvíjet **city dítěte** působením krás přírody a probouzejícího se jara. Získávat **vztah ke zvířátkům a k jejich mlád'atům**. Získávat **znalosti pojmenování** květin, zvířat, stromů atd. (přírody kolem nás).

Učit se chovat **ekologicky** a všimát si **významu zeleně a čistoty životního prostředí**. Jak udržovat čistotu i jak pečovat o životní prostředí.

Posilovat **citový vztah k rodině, k mamince a tatínkovi**, co je to **úcta k rodičům** (i k jiným lidem).

Dozvědět se o **záchranných systémech**: hasiči, záchranáři. O chování v případě **nebezpečí a ohrožení zdraví nebo života, o přivolání pomoci**. Jak se chovat v případě **setkání s cizím neznámým, popř. zlým člověkem**.

Vědět o existenci **dopravních značek** a základních **pravidel chování v silničním provozu** pro vlastní bezpečnost a ochranu svého zdraví a bezpečnost druhých (význam přechodů pro chodce, o významu přilby při jízdě na kole).

OBSAH:

Téma: Jak se rodí jaro (březen)

PODTÉMATA:

Jaro v trávě (broučci)

Když jaro ťuká (jaro)

Jaro na zahradě

+ Svátky jara

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- rozvíjet ovládání pohybového aparátu a tělesné funkce
- rozvíjet hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

Dítě a jeho psychika:

- rozvíjet kultivovaný projev
- posilovat radost z objevovaného, probouzet zájem a zvědavost
- získávat schopnost řídit své chování

Dítě a ten druhý:

- rozvíjet respekt a přizpůsobivost ve vztahu k druhému

Dítě a společnost:

- rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí, přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

Dítě a svět:

- upevňovat pocit sounáležitosti s živou i neživou přírodou

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a kontrolovat ji, dokončit, co dítě započalo
- odpovídat za sebe a své jednání ve známých a opakujících se situacích
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu přesto, že je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- adaptovat se na prostředí školy i jeho běžné proměny (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se názoru skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- osvojit si elementární poznatky o sobě, o rodině, o vývoji, životě a činnostech člověka, o lidské společnosti, o soužití, zvycích a práci lidí, o přírodě a přírodních jevech, o technických přístrojích, se kterými se dítě setkává doma i ve svém okolí

Dílčí vzdělávací cíle:

modrý kamínek – vést k rozvoji postřehu a pohotovosti

žlutý kamínek – seznamovat se s tradicemi Velikonoc

Téma: Moje zvířátko – kde má domov? (duben)

PODTÉMATA:

- + Jak se staví hnízda (ptáčci)
- Domácí zvířata a jejich mláďata
- Kdo žije u potoků, řek a rybníků
- Která zvířata žijí ve volné přírodě
- + Děti pozor červená

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- rozvíjet pohybové a manipulační schopnosti
- osvojovat si věku přiměřené praktické dovednosti

Dítě a jeho psychika:

- rozvíjet mluvený projev dítěte
- cvičit paměť, pozornost, představivost, fantazii

Dítě a ten druhý:

- upevňovat citové vztahy ke svému okolí, k živým bytostem
- učit se chránit bezpečí své i druhých

Dítě a společnost:

- pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty

Dítě a svět:

- rozvíjet schopnost vážit si života ve všech jeho formách
- kladení otázek a hledání odpovědí na problémy

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- vyprávět příběh, pohádku
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fěr
- uvědomovat si, co je nebezpečné (manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, se zdraví ohrožujícími látkami, přírodní a povětrnostní jevy, technické objekty a jevy a další situace, s nimiž se dítě může setkat), odhadnout některá nebezpečí a snažit se jim vyhnout

Téma: Když všechno kvete (květen)

PODTÉMATA:

Máme se rádi s mámou a tátou
Naše maminka má svátek
Jak je barevná kvetoucí příroda
+ Čistě doma, čistě venku (třídíme odpad)

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- osvojovat si poznatky o pohybových činnostech

Dítě a jeho psychika:

- rozvíjet jazykové dovednosti – výslovnost, přednes, recitace
- rozvíjet a kultivovat paměť, hudební a taneční aktivity

Dítě a ten druhý:

- vytvářet citové vztahy k rodině

Dítě a společnost:

- budovat estetický vztah k životu, připravit společné slavnosti pro maminku

Dítě a svět :

- rozvíjet pocit sounáležitosti s rodinou, s lidmi, se společností

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtíp a humor
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých hrách a činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- osvojit si elementární poznatky o sobě, o rodině, o vývoji, životě a činnostech člověka, o lidské společnosti, o soužití, zvycích a práci lidí, o přírodě, a přírodních jevech, o technických přístrojích, se kterými se dítě setkává doma i ve svém okolí

6.4. integrovaný blok LÉTO

CÍL:

ZÁMĚR:

Získávat **elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky**. Rozvíjet **multikulturní výchovu** k dětem a lidem na celém světě, **bez rozdílu barev pleti a jiných odlišností**.

Vytvářet **vztah ke své obci**, městu, zemi, zeměkouli.

Vědět, že každé **povolání člověka je prospěšné**, chápat význam celoživotního učení pro každého z nás. využívat **informace z knih, encyklopedií, počítačů**. Zacházet s komunikační technikou.

Vytvářet **osobní předpoklady pro radostný vstup do základní školy**.

OBSAH:

Téma: Co už umím (červen)

PODTÉMATA:

Jak oslavujeme svátek dětí

Naše planeta Země

+ Na výletě

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- osvojit si dovednosti k podpoře zdraví a bezpečnosti

Dítě a jeho psychika:

- rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka. Vytvářet základy pro práci s informacemi - knihy a obrazový materiál.
- osvojit si relativní citovou samostatnost

Dítě a ten druhý:

- ochraňovat **osobní soukromí** a své bezpečí

Dítě a společnost:

- vytvářet **základní kulturní a společenské postoje**

Dítě a svět:

- rozvíjet **pocit sounáležitosti s přírodou, planetou Zemí**

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- rozlišovat a znát některá písmena a číslice
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky
- vnímat, že je zajímavé, dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit kognitivní problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, vymýšlet „nápady“
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu) a bránit se jeho důsledkům, vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají
- osvojit si elementární poznatky o místě, ve kterém žije, o své zemi a její kultuře, o jiných zemích a kulturách, o zeměkouli, o vesmíru apod.

Téma: Letní hrátky (červenec)

PODTÉMATA:

- + Barevný týden
- + Strašidelné bytosti
- + V létě se nenudíme

SPECIFICKÉ CÍLE:

Dítě a jeho tělo:

- osvojit si pohybové dovednosti při letních hrách a dodržovat daná pravidla

Dítě a jeho psychika:

- relaxovat v přírodě – umět si dělat legraci sám ze sebe

Dítě a ten druhý:

- ochraňovat a pomáhat mladším, slabším dětem

Dítě a společnost:

- spolupracovat s ostatními dětmi a poznávat letní činnosti

Dítě a svět:

- vnímat a pozorovat krásu letní přírody i drobných krás Země (kapka rosy, tvar listu, vůně květu apod.)
- rozeznávat barvy i geometrické tvary kolem sebe

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí při letních hrách, sportování aj. činnostech a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc
- rozeznávat barvy (i širší paletu barev) a geometrické tvary (základní tvary)
- využívat při hře v písku, na zahradě, v lese apod. svou fantazii a představivost
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí, dodržovat pravidla letních her a bezpečnosti letních sportů a činností (koupání, jízda na kole aj.)
- pomáhat mladším a slabším dětem v sebeobsluze, při činnostech (výtvarných, pohybových atd.)
- dělit se o hračky s kamarády
- objevovat a pozorovat krásu letní přírody všemi smysly (vůně - rostlin, stromů ..., dotek – kůry stromů, hebkost květů ..., vzhled – přírody, světa lidí ..., zvuky – lesa, zvířat ..., chuť – ovoce, zeleniny ...)

7. Evaluační systém

RVP PV tvoří pouze vzdělávací rámec. Jeho realizace zůstává v plné kompetenci ředitelk a učitelek mateřských škol. Každá škola a každá učitelka je proto povinna sledovat a posuzovat – evaluovat kvalitu poskytovaného vzdělávání a následně inovovat (přehodnocovat, zlepšovat a zdokonalovat evaluované).

Aby byla evaluace účinná, musíme mít ve sběru informací a jejich vyhodnocování systém.

Vytvoříme si tak dokument, který obsahuje:

- **oblasti evaluace** – sledovaná oblast, v které budeme evaluaci provádět,
- **cíle evaluace** – cílem je to, co chce škola zjišťovat a současně zlepšit,
- **kritéria** – vychází z RVP PV podle sledované oblasti,
- **metody** – prostředky a nástroje, které bude škola používat při zjišťování dat,
- **časový plán (četnost)** – termíny, podle kterých bude evaluace probíhat,
- **evaluátor** – kdo bude evaluaci provádět, kdo bude za co zodpovědný.

Evaluační oblasti:

1. **evaluace podmínek vzdělávání** (hodnotíme průběžně, na začátku a závěrem roku, v pololetí)
2. **evaluace cílů ŠVP** (hodnotíme průběžně, po skončení integrovaného bloku, pololetně)
3. **evaluace vzdělávacího obsahu a jeho realizace** (hodnotíme po každém ukončení tematického celku, v pololetí a na závěr roku)
4. **evaluace vzdělávacích výsledků** (hodnotíme denně, při pedagog. poradách, v pololetí a na závěr roku)
5. **evaluace a autoevaluace práce pedagogů** (hodnotíme autoevaluace průběžně, evaluace na závěr roku)

Evaluační metody (způsob evaluace):

- pozorování,
- hospitace, vzájemné hospitace, pedagogické porady
- hodnocení učitelky ředitelkou (písemné i ústní), sebehodnocení,
- dotazník,
- kontrola dokumentace třídní i školní a jejich analýza,
- osobní portfolio dítěte, osobní portfolio učitelky, portfolio školy,
- dokumentace o dětech, dokumentace o učitelích,
- analýza dětských produktů,
- diskuze, rozhovor,
- záznamy a zprávy kontrolních orgánů.

Systém evaluace obsahuje:

- **předmět evaluace** (co všechno budou v mateřské škole sledovat, na které konkrétní jevy se ve vyhodnocování zaměří)
- **prostředky** (metody a techniky - jakými formami, metodami, jakým způsobem budou dané jevy vyhodnocovat)
- **časový plán** (konkrétní termíny, či frekvenci, s jakou budou v jednotlivých případech vyhodnocování provádět)
- **odpovědnost pedagogů** (kdo bude za co zodpovědný).

Evaluační oblasti podrobněji:

1. evaluace podmínek vzdělávání

materiální podmínky

- **cílem** je zjistit a zhodnotit kvalitu materiálních podmínek vnitřních i vnějších
- **kritéria:** prostor, nábytek, hygienické zařízení, hračky a pomůcky, vybavení zahrady, bezpečnostní a hygien. normy
- **prostřednictvím** pozorování, záznamy z pedagog. a provozních porad, záznamy z kontrolní činnosti
- průběžně během roku
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka, provozní zaměstnanci.

životospráva

- **cílem** zjistit kvalitu dodržování zásad zdravého životního stylu
- **kritéria:** stravy (denně ovoce nebo syrová zelenina, zeleninové saláty a tepelně zpracovaná zelenina), dodržovat a zajišťovat pitný režim dětí, délka pobytu venku, volný pohyb, potřeba spánku, chování pedagoga dle zásad zdravého životního stylu
- **prostřednictvím** pozorování
- průběžně během roku
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka, rodiče, děti, provozní zaměstnanci.

psychosociální klima školy

- **cílem** zjistit a zhodnotit kvalitu psychosociálních podmínek
- **kritéria:** příznivá a klidná atmosféra, zdvořilé jednání, pravidla komunikace, adaptační režim, respektování potřeb dětí, rovnocenné postavení dětí, pozitivní hodnocení, vzájemná důvěra, možnost samostatného rozhodování a řešení problémů
- **prostřednictvím** pozorování, dotazování, rozhovory
- průběžně během roku
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka, rodiče, děti, veřejnost, provozní zaměstnanci.

organizační podmínky

- **cílem** zjistit a zhodnotit stav organizačních podmínek a režimového uspořádání vzhledem k ŠVP
- **kritéria:** pružný denní řád, koutky pro hry, vyváženost řízených a spontánních činností, možnost výběru, dostatek času k dokončení, podmínky pro individuální, skupinové a frontální činnosti, soukromí pro hru i práci, nabídka činností z potřeb a zájmů dětí, pro realizaci činností vytvářet vhodné podmínky, kapacita dětí
- **prostřednictvím** pozorování, dotazování a hospitací, rozhovory, záznamy z pedagog. a provozních porad
- na začátku, v pololetí a na závěr roku
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka, rodiče, děti, provozní zaměstnanci.

řízení

- **cílem** zjistit, zda řízení MŠ zahrnuje všechny stránky chodu MŠ, je smysluplné a užitečné
- **kritéria:** vymezenost povinností a pravomocí, znalost kompetencí zaměstnanců, společné řešení problémů, spravedlivé finanční ohodnocení, plánování pedagog. práce, při tvorbě ŠVP

- vycházíme z analýzy, funkčnost kontrolního a hodnotícího systému, informační systém pro rodiče a veřejnost, osobní odpovědnost zaměstnanců za naplňování programu školy
- **prostřednictvím** pozorování, rozhovory, dotazník, analýzy, hospitace, porady, kontrolní činnost
 - na začátku, v pololetí a na závěr roku
 - **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka, provozní zaměstnanci, rodiče.

personální podmínky

- **cílem** zjistit a zhodnotit úroveň profesionality pracovníků a profesní růst
- (**kritéria**: předepsaná kvalifikace učitelek, DVPP, účast alespoň 1x ročně na odborném semináři, vedoucí učitelka se vzdělává, práce v souladu s ŠVP, RVP PV atd.)
- **prostřednictvím** hospitace, kontroly, rozhovory, dotazník
- průběžně během roku
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka, provozní zaměstnanci.

spoluúčast rodičů a ostatních partnerů

- **cílem** zjistit míru zapojení a zájem rodičů o činnost MŠ a spokojenost rodičů s MŠ
- **kritéria**: jednání s rodiči, vytyčení práv a povinností rodičů, potřeby a nároky rodičů ve vztahu k MŠ, informovanost, organizace školních schůzek, výsledky vzdělávání dětí, konzultace vzájemné s rodiči, vzájemná spolupráce
- **prostřednictvím** rozhovory, dotazování, zápisy z akcí a schůzek s rodiči;
- 1-2x ročně školní schůzky s rodiči
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka, rodiče, provozní zaměstnanci.

2. evaluace cílů vzdělávání ŠVP

- **cílem** zjistit stupeň naplňování specifických cílů
- **kritéria**: jsou cíle a záměry v souladu s RVP PV, jsou naplňovány obecné cíle, je vzdělávací nabídka v souladu s dílčími cíli a obsahuje všechny vzdělávací oblasti, odpovídají cíle podmínkám školy apod.
- **prostřednictvím** rozhovory, dotazování, zápisy z kontrolní činnosti, třídní a školní dokumentace, průběžné hodnocení ŠVP učitelkou, pozorování, dotazník
- průběžně, po skončení integrovaného bloku, pololetně
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka.

3. evaluace vzdělávacího obsahu a jeho realizace

- **cílem** zjistit a posoudit soulad obsahu vzdělávání ŠVP s obsahovou nabídkou RVP PV
- **kritéria**: odpovídá struktura ŠVP požadavkům RVP PV, mají činnosti logickou provázanost s tématic. celky, vedou nabízené činnosti k naplňování klíč. kompetencí, všech pět oblastí RVP PV, je obsahová nabídka IB v souladu s cíli ŠVP PV, je obsahová nabídka dětem blízká a srozumitelná a vychází z potřeb a zájmu dětí? atd.
- **prostřednictvím** hodnocení tématic. celků (**AD. III, IV.**), písemné hodnocení tříd, hospitace a pohospitační pohovor, zápisy.
- po každém ukončení tematického celku, v pololetí a na závěr roku
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka.

4. evaluace vzdělávacích výsledků

- **cílem** zjistit dosaženou úroveň vědomostí, dovedností, návyků s ohledem na věkové a individuální zvláštnosti dětí v jednotlivých oblastech, sledovat celkovou efektivitu vzdělávání k daným kompetencím

- **kritéria:** pohyb a manipulační dovednosti, sebeobslužné dovednosti, využívání všech smyslů, řečové a jazyk. schopnosti ve všech podobách, interpersonální vztahy, základy společenských, morálních a estetických hodnot, elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vztahu a vlivu člověka na život. prostředí, vedou realizované činnosti k dušev. pohodě, psychic. zdatnosti a odolnosti dětí, odpovídají intelektu (poznávání, paměť, myšlení, vnímání, fantazii)
- **prostřednictvím** pozorování (*AD. V.*), projektivní techniky, diagnost. listy, testy zralosti, hodnotící listy, práce dětí popř. portfolia, individ. plány, záznamy v třídní knize, pedagog. porady
- denně, při pedagog. poradách, v pololetí a na závěr roku
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka.

5. evaluace a autoevaluace práce pedagogů

- **cílem** je posoudit kvalitu přípravy a odvedené práce
- **kritéria:** viz. kompetence učitelky – co by učitelka měla mít za předpoklady
- **prostřednictvím** hospitace (*AD. I.*), vzájemné hospitace, kontrolní činnost, orientační výstupy, kontrola dokumentace, autoevaluační dotazník (*AD. II.*), vlastní hodnocení TVP
- autoevaluace průběžně, evaluace na závěr roku
- **zhodnocují** učitelky, zástupce ředitele, ředitelka.

Příloha obsahuje:

- I. Kritéria pro hospitace (dle volby ředitelky MŠ)
- II. Autoevaluační dotazník pro učitelku (1x ročně)
- III. Hodnocení integrovaného bloku (4x ročně)
- IV. Hodnotící list (resp. hodnocení tematického bloku)
- V. Záznam o pozorování dítěte

ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK A POVINNÉ PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

I. ÚVOD

Děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Mnohé jazyky se od češtiny výrazně liší a rodiče sami neovládají češtinu na úrovni blízké se rodilému mluvčímu, nemohou své děti v poznávání českého jazyka podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby děti s odlišným mateřským jazykem (OMJ) při přechodu na základní školu měly dostatečné jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní plnohodnotně se zapojit do výuky a umožní školní úspěch. Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro předškolní vzdělávání stanovuje deset tematických okruhů pro jazykovou přípravu v mateřské škole. Určuje úroveň toho, co by dítě mělo zvládnout před vstupem do základní školy v oblastech poslechu a mluvení a sociokulturních kompetencí, aby mu stačila podpora učitele v rámci běžné třídy. Pro lepší názornost jsou v kurikulu uvedeny i příklady slovní zásoby a větných konstrukcí, které se vážou k jednotlivým tématům, a doporučené materiály k využití. Jednotlivé indikátory rozvoje kompetencí uváděné u témat se vztahují k oblastem poslechu a mluvení a sociokulturních kompetencí a mohou posloužit učitelům, aby si ověřili působení na dítě. Na to, do jaké míry dítě dokáže ovládnout jednotlivé indikátory, může mít vliv řada faktorů. Mimo jiné délka docházky do mateřské školy, rozsah jazykové přípravy, mateřský jazyk dítěte (slovanský, neslovanský), podpora ze strany rodiny a individuální předpoklady dítěte. Pedagog v mateřské škole by měl využívat didaktické zásady při práci s dětmi s OMJ a na tyto zásady dbát nejen v hodinách jazykové přípravy.

Dále je třeba uplatňovat tyto metody i při práci s celou třídou, s vědomím, že se v ní nacházejí i děti, které se češtinu učí jako druhý jazyk.

Pedagog při práci s dítětem s OMJ dodržuje následující zásady:

- hovoří pomalu a zřetelně; stojí čelem k dítěti
- k hovoru využívá témata, která jsou dítěti známá a blízká;
- užívá ustálené jednoduché instrukce a slovní spojení, instrukce sděluje posloupně po jedné;
 - klade jednoduché otázky, dává dostatek času na odpověď;
 - při použití jazykových prostředků současně napomáhá dítěti k porozumění využíváním neverbálních prostředků (gesta, mimika), pokud je to možné, řeč opírá o vizuální oporu (obrázky, předměty);
- srozumitelně a vstřícně seznamuje dítě s uspořádáním dne a nastavenými pravidly, používá k tomu dostupnou oporu včetně spolupráce s ostatními dětmi;
 - seznamuje dítě se základy české kultury a společnosti, života v obci, a to v běžných situacích, které se dítěte a jeho života bezprostředně dotýkají

Téma Úroveň 1

1. Seznamování Poslech a mluvení

- rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká seznamování a představování (např. Ahoj. Já jsem Jirka. Je mi 6. Chodím do třídy Sluníčko.)
- sdělí své jméno a příjmení, věk, odkud je (země), kde bydlí, do které školy a třídy chodí, pomocí naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky
- účastní se jednoduchých krátkých rozhovorů, ve kterých se používají naučené fráze a každodenní výrazy (např. Dobrý den / Ahoj. Děkuju. Prosím. Promiň/Promiňte.)

- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají osobních údajů (např. Ty jsi Leo? – kývne hlavou/Ano. Odkud jsi? – Francie), nerozumí však jejich parafrázím Sociokulturní kompetence
- rozumí verbální i neverbální komunikaci při seznamování a představování (podávání rukou, pohled z očí do očí, obejmutí, adekvátní pozdravy pro vítání a loučení)
- rozumí rozdílu v oslovování a zdravení učitelů a dětí (vykání, tykání)
- orientuje se v českém systému jmen – křestní jméno a příjmení Slovní zásoba a větné konstrukce
- slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
- informace o sobě (křestní jméno, příjmení, věk, země a obec, odkud pochází, národnost, adresa)
- pozdravy a rozloučení (např. dobrý den, ahoj, na shledanou)
- poděkování (děkuju)
 - prosba (prosím + např. ukázání na věc, kterou potřebuje)
 - sdělení, že nerozumí nebo že rozumí (nerozumím/rozumím)
 - oslovení (např. paní učitelky, pana učitele, děti)
 - otázky na jméno, příjmení, věk, místo bydliště, název třídy (např. Jak se jmenuješ? Kde bydlíš? Kolik ti je let? Odkud jsi?)
- konstrukce odpovědí (např. To je ... Jsem ...)

A: TŘÍDA Téma

Úroveň 1 2. Třída Poslech a mluvení

- rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká tématu třídy a který je doplněn vizuální oporou (např. popis třídy, výčet pomůcek, umístění předmětů ve třídě)
 - popíše vybavení třídy, hračky a další předměty nebo své osobní věci a sdělí, kde se nacházejí, pomocí naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. To je hrnek. Stůl je vpředu. Pastelka je modrá.)
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky učitelů, které se týkají každodenního života ve třídě (např. Máš pláštěnku? – kývne hlavou / Ano. Kde je lepidlo? – ukáže prstem / Tam.) nechápe však jejich parafrázím
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce učitelů, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a jsou spojeny s gesty či mimikou (např. Umyjte si ruce. Musíte uklidit všechny hračky. Budeme malovat.) Sociokulturní kompetence
- rozumí základním třídním pravidlům, chápe, co musí, nesmí, může, nemůže a chová se podle toho
- rozumí obvyklým gestům učitelů
- rozumí systému identifikačních symbolů a označení tříd Slovní zásoba a větné konstrukce
 - slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
 - konstrukce To je ... To jsou ...
- Co je to? Kde je to? Čí je to? Jaké je to? Jakou barvu má ...?
- odpovědi na zjišťovací otázky (např. Máš? – Ano/Ne)
- oslovení dětí a učitelů (paní učitelko, Pavle)
- slovesa být a mít
 - omluva (Promiň.)
 - prosba/žádost o povolení (Můžu?)
- sdělení, že něco nemá nebo že potřebuje pomoc
- pomůcky
- vybavení třídy
- osobní věci dětí

- barvy
- vybraná přídavná jména – vlastnosti věcí (velký, malý, červený)
- vybraná určení místa – Kde? (tady/tam, nahoře/dole, vpředu/vzadu, uprostřed, vpravo/vlevo)
- název třídy
- pasivní znalost sloves každodenních aktivit, pokyny učitelů (např. psát, kreslit, mluvit, cvičit, jít ven)
- pasivně modální slovesa (muset, nesmět, moct)

6 TÉMA

MATEŘSKÁ ŠKOLA Téma Úroveň 1

3. Mateřská škola Poslech a mluvení

1 • rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká tématu mateřské školy a který je doplněn vizuální oporou (např. názvy místností, pojmenování osob pracujících v mateřské škole)

- popíše prostor školy, místnosti a osoby za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. Třída Berušky je nahoře. Paní kuchařka tady není.)
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají každodenního života v mateřské škole (např. Kde máš oblečení na zahradu? – ukáže: Tady.), nerozumí však jejich parafrázím
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi osob ve škole, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a mohou být spojeny s gesty či mimikou (např. Po chodbě jdi prosím pomalu! Tady se musíme přezouvat. Dnes jdeme na dopravní hřiště.) Sociokulturní kompetence
- je obeznámen/a s provozem mateřské školy a organizací dne v mateřské škole Slovní zásoba a větné konstrukce
- slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
- znalost modálních sloves muset, nesmět (např. Musíš jít dolů. Nesmíte být na chodbě.)
- pasivní znalost rozkazovacího způsobu v pokynech a instrukcích (např. Jděte prosím pomalu.)
- pasivní znalost infinitivu nebo rozkazu sloves pohybu jít/chodit (např. Jděte dolů.)
- prostor budovy (např. přízemí, patro/poschodí, schody, chodba)
- místnosti (např. ředitelna, třída, šatna, kuchyně)
- okolí (např. zahrada, hřiště)
- osoby (např. dítě, ředitel/ka, učitel/ka, kuchař/ka)
- určení místa (např. sem/tady, nahoru/nahoře, doprava/vpravo)
- každodenní opakující se činnosti v mateřské škole (jít ven, svačit, odpočívat)
- instrukce učitele/učitelky (vstaňte, oblečte se, odneste talíře)

7 TÉMA: RODINA

Téma Úroveň 1 4. Rodina Poslech a mluvení

- rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká rodiny a který je doplněn vizuální oporou (např. Na fotce je moje rodina. Je tam babička, děda, malá sestra a já a taky tatínek a maminka. Slavíme moje narozeniny.)
- sdělí informace o členech rodiny (např. osobní údaje, co dělají a umí, co mají rádi/nerádi) za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky, pokud má k dispozici vizuální oporu
- popřeje kamarádovi/kamarádce k narozeninám, k svátku (např. Všechno nejlepší.)
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají jeho/její rodiny, rozumí základním naučeným otázkám (Jak se jmenuje tvůj bratr? Co dělá tatínek? Byli jste o víkendu na výletě?), nerozumí však jejich parafrázím
- rozpozná pozvání na oslavu nebo na návštěvu a reaguje na něj jednoduše slovně (např. Zvu tě na oslavu narozenin. – Děkuju.) Sociokulturní kompetence

- je obeznámen/a se základními zvyklostmi chování a jednání během společenských událostí v ČR (vítání, zdavení, zouvání bot, blahopřání, nošení dáreků, děkování za dárky, stolování) a se základními hygienickými návyky
- je obeznámen/a s obvyklou strukturou české rodiny (např. v jedné domácnosti obvykle žijí rodiče a jejich děti, je běžné, že oba rodiče chodí do zaměstnání)
 - je obeznámen/a s různými rodinnými modely, které existují v ČR Slovní zásoba a větné konstrukce • slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
 - osobní zájmena, přivlastňovací zájmena
 - členové rodiny a příbuzní (rodiče, sourozenci, prarodiče)
 - domácí mazlíčci (např. pes, kočka)
 - osobní údaje (jméno, příjmení, věk)
 - popis osoby (vzhled – např. hnědé oči, krátké vlasy, hezký/ošklivý, postava – vysoká, vlastnosti – hodný, dobrý)
 - profese – povolání, zaměstnání členů rodiny + velmi známé (např. doktor/doktorka, prodavač/prodavačka, programátor/programátorka, kuchař/kuchařka)
 - slova spojená s narozeninami a oslavou (slavit, oslava, narozeniny, svátek, dort, dárek, přání, všechno nejlepší k ...)
 - slova spojená s běžným životem rodiny (uklízet, vařit, pracovat, odpočívat, pomáhat)

8 TÉMA: CO RÁD/A DĚLÁM

Téma Úroveň 1 5. Co rád/a dělám Poslech a mluvení

- rozpozná slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká hry, volného času a zájmu dětí a který je doplněn vizuální oporou
 - sdělí informace o tom, co rád/a dělá, co umí, co dělá ve volném čase, informace doplní o dny v týdnu za použití naučených výpovědí a jednoduchých slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. Hraju si s vláčky. Jezdím na kole. V úterý chodím na fotbal. / V úterý mám fotbal.)
 - účastní se jednoduchých krátkých rozhovorů, ve kterých zdraví a oslovuje kamarády nebo je neverbálně nebo jednoduše slovně vyzývá ke společné aktivitě (např. drží v ruce hračku, ukazuje ji / Chceš? Jdeš hrát? Nebo: Vidí, jak si děti hrají. – Můžu taky?)
 - reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají volnočasových aktivit ve školce nebo doma (např. Co budeš dělat? S čím si chceš hrát? Co rád/a děláš?), nerozumí však jejich parafrázím
 - reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají činností a mohou být spojeny s časovou informací jako den v týdnu nebo s frekvencí a délkou aktivity (např. Ve středu je plavání. Každý den si hrajeme. Celý den budeme na výletě.) Sociokulturní kompetence
 - zapojuje se do hry a činností na základě aktivní komunikace (pozdraví, reaguje na výzvu nebo sám/sama vyzývá ke společné aktivitě)
 - rozumí rozdílu v režimu pracovních dnů a volných dnů a jak děti mohou trávit svůj volný čas
 - rozumí rozdílu v komunikaci se svými učiteli, lektory zájmových kroužků nebo s druhými dětmi a kamarády (vykání, tykání) Slovní zásoba a větné konstrukce
 - slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
 - sportovní aktivity (cvičit, plavat, bruslit, hrát něco, tancovat)
 - slovesa spojená s uměleckými zájmy (poslouchat, malovat, kreslit, hrát na ...)
 - slovesa spojená s volným časem (odpočívat, sportovat, dívat se, poslouchat)
 - vyjádření libosti a nelibosti (bavit, nebavit, mít rád/a, nemít rád/a, rád/a dělat, nerad/a dělat)
 - druhy sportů (fotbal, hokej, tenis, golf, gymnastika, atletika, volejbal, basketbal, házená)

- další slova spojená s volným časem (kino, film, hra, hudba, tanec, zpěv, kniha, časopis, sport a počítač, televize, mobilní telefon, mobil ...)
- časové informace (ráno, včera, zítra)

9 TÉMA: ČAS Téma Úroveň 1 6. Čas Poslech a mluvení

- rozpozná základní časové údaje v pomalém a zřetelném projevu, které TÉMA: ČAS Téma Úroveň 1 6. Čas Poslech a mluvení
- rozpozná základní časové údaje v pomalém a zřetelném projevu, který je doplněn vizuální oporou (např. O Vánocích zdobíme stromeček. V zimě jezdíme na hory.)
- orientuje se v čase podle skladby denních činností a pravidelných rituálů a na instrukce reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně (např. Před jídlem si myjeme ruce. Po obědě budeme odpočívat. Rodiče přijdou odpoledne po svačině.)
- reaguje neverbálně nebo jednoslovně na otázky, které se týkají časových údajů a jsou spojeny s jeho/její osobou (např. Kdy jdeš domů? Po spaní? Kdy máš narozeniny?), nerozumí však jejich parafrázím
- reaguje na časové informace na základě vizuální opory (např. Až bude velká ručička hodin úplně dole, budeme vstávat.) a reaguje jednoslovně na otázky, které se týkají časových údajů a jsou spojeny s jeho/její osobou (např. Kdy jdeš domů? Po spaní? Kdy máš narozeniny?), ale nerozumí jejich parafrázím Sociokulturní kompetence
- vyjmenuje roční doby
- je obeznámen/a s časovým harmonogramem mateřské školy (příchod, čas hraní, čas společných aktivit, řízená činnost, oběd, odpočinek, svačina, odchod domů)
- rozumí časovým zvyklostem dodržovat stanovený čas na určité aktivity (dokončování hry, úklid, stravování u stolu, převlékání, pobyt venku, čas odpočinku)
- je obeznámen/a se základními zvyky a tradicemi spojenými s českými svátky (např. vánoční zvyky – pečení cukroví, dávání dárek, velikonoční zvyky – malování vajíček, koledování) Slovní zásoba a větné konstrukce
- slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
- časové úseky (den, týden, rok, měsíc, hodina, prázdniny, víkend)
- části dne (ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer, noc)
- dny v týdnu (pondělí – neděle)
- roční období (jaro, léto, podzim, zima)
- svátky (Vánoce, Velikonoce, Nový rok, silvestr, Mikuláš, Den matek, Den dětí)
- slova, která se pojí s časem (začátek, konec)
- časový harmonogram mateřské školy (příchod, řízená činnost, svačina, hra, pobyt venku atd.)
- časová osa – minulost, přítomnost, budoucnost (včera, dnes, zítra)
- slovesa spojená s denním režimem, s činnostmi, které se pravidelně opakují (vstávat, snídat, obědovat, večerovat, oblékat se, mýt se, hrát si).

TÉMA: STRAVOVÁNÍ Téma Úroveň 1 7. Stravování Poslech a mluvení

- rozpozná naučená slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká stravování a který je doplněn vizuální oporou (např. názvy potravin, jídelníček, stravování v mateřské škole)
- pojmenuje základní potraviny, jídlo a nápoje za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu (např. chléb, polévka, voda)
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají toho, co jí a pije, co má rád/a, co chce, co nesmí jíst a pít nebo zda má hlad a žízeň (např. Chutná ti to? Můžeš mléko? Máš žízeň? Chceš pít?), nerozumí však jejich parafrázím

- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají stravování během dne, stravování v mateřské škole, osobního jídelníčku (např. Napij se vody. Polévku jez lžící. Teď bude svačina.)

- rozpozná nabídku na jídlo a pití a reaguje na ni neverbálně nebo jednoduše slovně (např. Dáš si? Chceš ještě? Vezmi si – kývne hlavou / Ano. / Děkuju.)

- rozpozná přání před jídlem a jednoduše slovně na něj reaguje (např. Dobrou chuť – Děkuju.)

Sociokulturní kompetence

- je obeznámen/a se základními pravidly stolování (např. správné držení příboru, přání a děkování za jídlo, odnášení nádobí ze stolu, uklizení svého místa)

- je obeznámen/a s tím, jak si vzájemně nabízíme jídlo (např. čekáme, až nám někdo nabídne, nebo se zeptáme, než si něco vezmeme)

- rozumí, co považujeme v ČR za zdravé a nezdravé stravování Slovní zásoba a větné konstrukce

- slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu

- předmět věty ve 4. p. se slovesy snídat, svačit, obědvat, večeřet, pít, jíst, vařit (např. snídám koláč, piju čaj), ale také ve spojení mít k ... (např. ke svačině mám koláč a jablko)

- základní potraviny (chléb, jogurt, šunka, máslo, čokoláda)

- nápoje (čaj, mléko, voda, džus, kola)

- osobní jídelníček – podle potřeb dítěte

- stravování během dne (snídaně, svačina, oběd, svačina, večeře; slovesa – snídat, svačit, obědvat, večeřet)

- jídlo a pití v jídelním lístku v mateřské škole + kategorie jídel (hlavní jídlo, polévka, pití)

- klasifikace jídel (ovoce, zelenina, pečivo, mléčné výrobky, maso, cukrovinky)

- stolování – dobrou chuť, dobré chutnání 1

- komunikace týkající se jídla a pití:

- otázky: Co si dáš? Chceš? Máš rád/a? Chutná ti? Jíš? Piješ?

- spojení: mít hlad, mít žízeň

- vyjádření libosti, nelibosti – mít rád/a, chutnat (Mám rád maso. Nemám ráda rajčata. Chutná mi pizza. Nechutnají mi knedlíky.)

- komunikace ve spojitosti se stravováním

- příslovce hodně, málo, míň, víc ve spojení s jídlem (Můžu dostat víc? Kolik chceš? – Hodně, málo)

TÉMA: LIDSKÉ TĚLO A OBLEČENÍ

Téma Úroveň 1 8. Lidské tělo a oblečení Poslech a mluvení

- rozpozná naučená slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká popisu člověka, hygieny, zdravotního stavu nebo návštěvy lékaře a který je doplněn vizuální podporou (např. štíhlá postava, mýdlo, nemocnice)

- popíše sebe nebo jiné osoby, sdělí, jak vypadají nebo co mají na sobě za použití naučených výpovědí a slovních spojení (např. Adam je vysoký. Jana má hnědé oči. Dnes mám tričko a kalhoty.)

- pojmenuje části lidského těla (např. rameno, uši), základní hygienické potřeby (např. kartáček na zuby, hřeben), běžné předměty a léky v lékárnice (např. náplast, sirup, teploměr) a také základní věci, které se týkají oblasti zdravotnictví (např. injekce, sanitka, zubař/zubařka)

- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které jsou vysloveny pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají jeho/jejího zdravotního stavu (např. Je ti dobře? Co se stalo? Bolí tě něco?), nerozumí však jejich parafrázím

- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na instrukce, které jsou vysloveny pomalu a s

pečlivou výslovností a které se týkají hygieny, zdraví, nemoci nebo úrazu (např. Před jídlem si musíš umýt ruce. Nůžky nosíme špičkou dolů. Vezmi si čisté kalhoty.) Sociokulturní kompetence

- rozumí, že je důležité informovat učitele/učitelku nebo jinou dospělou osobu o tom, jak se cítí, co ho/ji bolí nebo co se stalo (sdělí, že mu/jí není dobře, něco ho/ji bolí nebo se mu/jí stal úraz)
- je obeznámen/a s tím, které oblečení je nebo není vhodné do školy, na hřiště, do divadla, na výlet
- dodržuje pravidla bezpečnosti (nejde s cizím člověkem, zastaví se na přechodu) Slovní zásoba a větné konstrukce
- slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
- popis těla + orgány (tělo, hlava, oko, nos, ucho, pusa, břicho, záda, krk, ruka, noha, srdce, žaludek, mozek, kost, zub)
- popis člověka – postava (štíhlý, silný, tlustý, malý, vysoký, velký), oči (modré, hnědé, šedé), vlasy (krátké, dlouhé, světlé, tmavé)
- slovesa (bolet, být špatně, být nemocný/á, být zdravý/zdravá)
- osobní hygiena (mýt se, sprchovat se, kartáček na zuby, ručník, pasta na zuby, mýdlo, šampon, hřeben, čistý) 13
- stravování během dne – snídaně, svačina, oběd, svačina, večeře
- oblečení + doplňky (košile, tričko, kalhoty, sukně, šaty, kabát, svetr, mikina, boty, tenisky, deštník, pláštěnka, batoh, taška)
- slovesa spojená s oblékáním – oblékat, svlékat, převlékat, mít na sobě, nosit
- slovesa spojená s vyjádřením pocitů – být, bolet, mít se ve frázích typu je mi dobře, jsem nemocný/nemocná, je to lepší, bolí mě hlava, jak se cítíš
- otázky – Co je ti? Jak se cítíš? Co se stalo? Bolí tě něco?

TÉMA: MÍSTO, KDE ŽIJU Téma Úroveň 1 9.

Místo, kde žiju Poslech a mluvení

- rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká popisu místa, kde žije, dopravy a cestování a který je doplněn vizuální oporou (např. byt, dům s balkonem, tramvaj nebo trolejbus)
- popíše místo, kde bydlí, svůj pokoj nebo kout a své věci za použití naučených výpovědí a jednoduchých slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu (např. V pokojíčku je velká postel a hračky. To je obývací a kuchyň. V domě není výtah.)
- popíše jednoduše a stručně cestu ze školy domů (např. chodím pěšky, jdu rovně)
- pojmenuje dopravní prostředky (např. vlak, letadlo, loď), dopravní situace (např. křižovatka, semafor, přechod) nebo způsoby cestování (např. pěšky, na kole, autem) s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají zařízení místností, popisu domu nebo bytu, cesty do školy nebo dopravy a jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a mohou být spojeny s gesty či mimikou (např. Co máš v pokoji? Je u domu garáž? Chodíš do školy pěšky?), nerozumí však jejich parafrázím
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na instrukce nebo výpovědi, které se týkají orientace v místnosti, v budově nebo v místě, kde bydlí, a jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a mohou být spojeny s gesty či mimikou (např. Běž dovnitř. Jděte po schodech dolů. Zastav na konci chodníku.), ale nerozumí jejich parafrázím Sociokulturní kompetence
- je obeznámen/a s tím, jak podat informaci o místě svého bydliště v případě, že se ztratí nebo zabloudí
- je obeznámen/a s tím, jak se bezpečně pohybovat v městě, kde žije (např. přecházení ulice, pohyb po chodníku, barvy na semaforech)

- je obeznámen/a, jak se má chránit při sportu (např. bezpečné oblečení – helma, obuv, vybavení kola – světlo, brzdy, jízda vpravo)
- rozumí piktogramům, které označují místa ve městě (např. zastávka autobusu)
- rozumí značkám nebo symbolům, které informují o zákazech v budovách nebo na ulici (např. zákaz vstupu se zmrzlinou, zákaz vstupu se psy, zákaz jízdy na kole)
- chápe, že je slušné zaklepat, než vstoupíme do místnosti, a potom pozdravit 15 Slovní zásoba a větné konstrukce
- slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
- vybavení pokojů (např. postel, stůl, skříň)
- věci v dětském pokoji (např. hračky, knihy)
- místnosti bytu (např. kuchyň, koupelna, ložnice)
- popis domu a okolí (např. přízemí, balkon, garáž)
- názvy budov a institucí (např. restaurace, banka, policie)
- vesnice a okolí (např. les, řeka, pole)
- dopravní prostředky (např. vlak, autobus, tramvaj)
- dopravní situace (např. přechod pro chodce, semafor, křižovatka)
- slovesa pohybu (např. jít, chodit, jet, jezdit, běžet, běhat, nastupovat, vystupovat)
- směry a určení místa
- místa ve městě (např. ulice, park, náměstí, nádraží)

16 TÉMA: PŘÍRODA Téma Úroveň 1 10. Příroda Poslech a mluvení

- rozpozná naučená slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká přírody, dějů v přírodě, ročních období, počasí a činností lidí a který je doplněn vizuální oporou (např. Na podzim padá listí. Bylo chladno a pršelo. Děti pouštějí draka.)
- popíše roční období a s tím spojené počasí, činnosti a proměny v přírodě za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu (např. Je léto. Na louce kvetou květiny. Je teplo a svítí slunce.)
- pojmenuje živou a neživou přírodu, s kterou přichází do kontaktu a kterou poznává na procházkách, výletech nebo v knihách (např. příroda v lese, život u vody, zvířata v zoo)
 - reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které jsou vysloveny pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají počasí a s tím spojenými činnostmi nebo oblékáním a ději v přírodě (např. Jak je venku? Kde je ježek? Která zvířata jste viděli?)
- reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na instrukce, které jsou vysloveny pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají přírody (např. Je zima, vezměte si čepice a rukavice. Sbíráme kaštany. Neházejte kameny.) Sociokulturní kompetence
 - rozumí střídání ročních období, je obeznámen/a s počasím, činnostmi, zvyklostmi a změnami v přírodě, které jsou typické nebo obvyklé pro dané období
 - rozumí základním symbolům, které vyjadřují počasí
 - je obeznámen/a s tím, jaké chování v přírodě je správné a jaké špatné, rozumí tomu, že by se měl/a chovat tak, aby nepoškozoval/a životní prostředí
 - je obeznámen/a se základními ekologickými zvyklostmi ve škole (např. třídění odpadu, šetření vodou) Slovní zásoba a větné konstrukce
 - slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu
 - spojení – na jaře, v létě, na podzim, v zimě
 - sloveso být ve všech časech – Je hezky. Bude hezky. Bylo hezky.
 - slovesa, která se týkají počasí, ve všech časech – svítit, foukat, pršet, sněžit, mrznout (např. Svítí slunce. Bude svítit slunce. Svítilo slunce.)
 - roční období – jaro, léto, podzim, zima

- počasí – typické pro dané roční období – popis počasí (vítr, déšť, sníh, mráz, slunce, bouřka, mlha, mrak, teplo, horko, chladno, zima, hezky, ošklivo, foukat, svítit, pršet, sněžit, padat, den, noc, krátký, dlouhý) 17
- předpověď počasí – symboly + popis (déšť, sníh, mlha, bouřky)
- důležité události spojené s ročními obdobími
 - obvyklé proměny v přírodě (např. na jaře kvetou stromy a květiny, v létě zraje ovoce, na podzim padá listí, v zimě příroda spí, dny jsou krátké, dlouhé)
 - obvyklé činnosti a zvyklosti (v létě mají děti prázdniny, koupou se, na podzim začíná škola, v zimě se těšíme na Vánoce)
- živá příroda – živočišná říše – zvíře, zvířata, pták, kočka, pes, kuře, prase, koza, ovce, tygr, lev, opice, slon, žirafa, zebra, had, rostlinná říše – květina, strom, keř, list, květ
 - neživá příroda – řeka, moře, rybník, jezero, hora, kopec, les, louka, pole

III. METODICKÉ POZNÁMKY

V každém tématu jsou nejdůležitější komunikační situace, které je třeba zvládnout, a sociokulturní dovednosti, které si dítě osvojí. Prostřednictvím jazyka se dítě učí životu v českém prostředí. To je podstata češtiny jako druhého jazyka. Pořadí temat je zvolené s ohledem na to, jaké komunikační situace si dítě potřebuje osvojit nejdříve, aby se mohlo plně integrovat do mateřské školy.

Pořadí temat je možné i vhodné přizpůsobovat aktuální potřebě dětí a celé skupiny s ohledem na tematické celky, které probírá celá třída.

Například výstupy, které se týkají tématu Čas nebo tématu Příroda, zařazujeme podle aktuální potřeby. Stejně tak pokud je např. v mateřské škole sportovní den, zařadíme slovní zásobu, větné konstrukce a výstupy z tématu Volný čas a můžeme s dětmi mluvit o jejich zájmech. Další možností, jak uspořádat témata, je postup od nejbližšího ke vzdálenějšímu – začít tím, že si ze všech témat vybereme s dítětem či skupinou to, co se ho/jí bezprostředně týká, a teprve potom, ve druhém kole, ve spirálovém způsobu učení rozšíříme výstupy, slovní zásobu a větné konstrukce na kompletní obsah daného tématu v kurikulu. Například z tématu Volný čas nebo tématu Místo, kde žiju, vybereme pouze takovou slovní zásobu, která se dítěte týká, a necháme na později komplexní znalost např. nábytku, který dítě nemá v pokoji, nebo pojmenování pater v budově, bydlí-li v rodinném domku, či různých typů budov.

Vhodné způsoby práce

- dítě zařazovat do her v menších skupinách
- pracovat v menších skupinách nebo individuálně
- vhodná vizualizace např. režimu, činností, míst
- nutná komplexní péče (podpora logopeda, speciálního pedagoga, asistenta pedagoga, spolupráce s rodinou)
- správný mluvní vzor
 - rozvoj slovní zásoby (pasivní i aktivní), práce s obrázky podle tematických celků – vytvářet slovníček, sešit
- podporovat mluvní apetit
 - rytmizační cvičení – rytmizace podle obrázků, 1–3slabičná slova, drobné hříčky, říkadla, hra na nástroje
 - zpívání – jednoduché popěvky, doplňování textu, melodizace jedno- až tříslabičných slov
- práce s knihou
- rozvoj smyslového vnímání – zraková a sluchová percepce
 - rozvoj orientace v čase a prostoru – na sobě, na druhých, v prostoru

- rozvoj paměti, pozornosti a myšlení
- střídání činností (na začátku často zařazovat činnosti, které nejsou závislé na jazyku: hudební, pohybové, výtvarné)
- pracovat s piktogramy

19 IV. DOPORUČENÉ MATERIÁLY

Materiály do výuky Kolektiv autorů:

Nápadníček aktivit pro MŠ – Činnosti pro celou třídu s ohledem na děti s OMJ (META, o.p.s., 2018) V úvodu obecné principy (desatero) práce s dětmi s OMJ, následuje týdenní projekt zaměřený na lidské tělo a pak další konkrétní příklady her a činností s popisem různorodé podpory dětí s OMJ. Lacinová, P.: Nečtu, nepíšu, učím se česky (CIC, 2018) Pracovní sešit určený pro předškolní a raně školní děti – úplné začátečníky. Obsahuje 10 tematických okruhů – kapitol. Obsahem jsou obrázky k vybarvování a úkoly k řešení, jejichž cílem je upevňování slovní zásoby, porozumění základním otázkám a instrukcím, hlavně rozvoj mluvení. Ke každé kapitole jsou navrženy pohybové a výtvarné aktivity. Součástí je metodická část pro učitele.

KIKUS Výuka druhého jazyka Metodický materiál Metodiky pro učitele Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách

(META, o.p.s., 2015) Metodiky pro učitele Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách (META, o.p.s., 2015) Metodická příručka pro učitele v MŠ
Metodika pro učitele MŠ (InBáze, 2019)

Více materiálů na stránkách: <https://cizinci.npi.cz> www.inkluzivniskola.cz